№ 48. Treschdeen, 29. Nowembrî. 1900.

Isnahk weenreis nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ fanemot: par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr pastu peesuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru eelâ № 22.

Redakzijas adrese: Jelgawâ, Salajâ eelâ № 19.

Latweeschu Awises.

Sludinajumus nem preti: Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantorî, Kangihseru eelâ № 22; Rigâ: Hoerschelmana kga grahm. bodê, Leelâ Smilschu eelâ № 29 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Makfa par sludinajumeem: 8 kap. par sihku raksim rindinu, preeksch-pusê 20 kap.; pahrtulkoschana if swescham walodâm par brihwu.

„Latw. Aw." war apstellet: **Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ,** Kangihseru eelâ № 22. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuscha eelâ № 36 un pee M. Peterfona. — **Bauskâ:** Ed. Drengera k. bodê. — **Tukumâ:** J. Birsgala kga grahm. pahrd. — **Talsôs:** H. Towa k. grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna k. grahm. bodê. — **Wentspilî:** Th. G. Antmana k. grahm. bodê. —

79. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet: **Saldû:** Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjsch. — **Schagarê:** Moses Itzigsohna k. leelnoguldituwâ. — **Rigâ:** W. F. Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hoerschelmana k. gr. bodê, Leelâ Smilschu eelâ № 29; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu eelâ № 10. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Moffes kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey'a k. grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfak. grahm. bodê. — **Bez tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

Latw. literarifka beedriba sawu gada sapulzi

noturehs **13. Dezembri Rigâ, museuma sahlê.** Runas sahksees pulkst. **11.** preeksch pusdeenas.

Uf sapulzi luhdf beedrus

J. W. Sakranowicz,
Latw. liter. beedr. presidents.

Kalendars

Latweeschu Intertizigeem behrneem uf 1901. gadu nupat isnahzis un dabujams Jelgawâ **„Latweeschu Awischu" redakzijâ** un **Rigâ L. Hörschelmana** grahmatu pahrdotawâ, Leelajâ Smilschu eelâ № 29.

Fotograf. mahzekli (skat. sludinajum.)

Muhsu tautas dwehseles traipekli.

No Hunchena.

Swehtigi tee sirds schkihstee, jo tee Deewu redsehs. Mat. 5, 8.
Tautas tikumiba ir tautas dwehsele. Mils.

Ja raugomees atpakaļ muhsu tautas pagahtnê un tad atkal apluhkojam winas dsihwi un apstahkkus tagadnê, tad daschâ labâ sinâ katrs warehs preezatees, kuram sawas tautas lihdsbrahkku liktens nawa weenaldsigs. Daschus gadu desmitus atpakaļ redsam sawu tautu panihkuschu labklahjibas un isglihtibas sinâ. Laudis ir tikai darbineeki-kalpotaji. Nawa wineem pascheem nei semes, nei mahju, nei mantas. Nawa teem ari eespehjams atrast zeku, kas tos aiswestu pee isglihtibas gaismas. Tagad nu Latweescheem pascheem sawas mahjas un seme. Peeder wineem ari fabrikas, tirgotawas, tâ ka wisu winu kopigo mantu war wehrtet miljonôs rublu. Ari isglihtibas sinâ ir eets tahlu jo tahlu. Muhsu dehli apmeklê augstskolas, top waldibas eerehdni, sinibu wihri. Pehz Latweeschu etnografiskâ isstahdê sakrahtahm sinahm to Latweeschu skaits, kuri beiguschi augstskolu, bija wesels tuhkstots. Tagad nu, saprotams, schis skaits buhs labu teesu leelaks. Wisi schee pahrgrozijumi un panahkumi raduschees ihsâ laikâ un dibinahs uf to spehku, kuru Latweeschi mantojuschi grûhtajôs laikôs, peerosdami pee isturibas un darbibas. Wini dod labu leezibu par tautas materialo stahwokli un zenschanos pehz labklahjibas mantas sinâ.

Bet kâ nu buhs, ja luhkosimees tautas sirdî — muhsu eekschejâ dsihwê? Ar nostumschanu mehs tur atradisim daudz traipekku un grumbu. Redsesim daudz nelabumu, kuri apklahj muhsu labo slawu it kâ ar netihreem pihschkeem un peenemahs jo deenas wairumâ, sagahnidami lauschu meesas un dwehseles.

Saprotams, wisâs pasaules malâs un pee wiseem atrodami noseegumi tikumibâ, tomehr tas lai muhs neaisbildina un nekawê mums pascheem raudsitees sawâs mahjâs un sewi teesat. Mas mehs wehl pasihstam sawas dwehseles wahjibas un truhkumus. Esam gan tschakli suhdsetees par pagahtnes un tagadnes grûhtajeem laikeem. Kaut jele nu ari mehs buhtu tikpat tschakli ismeklet sawas kluhdas un atsiht sawus truhkumus.

Wehsture mums stahsta par kahdu gudru tautu, kura uf sawu deewu nama durwim rakstijuse: Mahzees pasiht pats sewi. Un daudsi jo gudri un mahziti wihri atsinuschi, ka esot wisgrûhtakais darbs — pascham sewi pasiht.

Un teescham jabrihnahs un jaskumst, zik koti mehs no scheem grûhtumeem baidamees: iskopt un pasiht sawu eekscheeni. Mehs zenschamees tehrptees gresnâs drehbes un dahrgôs gredsenôs; mehs beeschi raugamees spoguli, preezadamees par sawu waiga isskatu un puhledamees to padarit jauku ar smarschigahm sahlehm un smehrehm, mehs mihlam gahrdi paehst un padsert. Bet ko nu daram sawa eekschkiga zilweka labâ? Ja ari apsina muhs apsuhdz un beedina — mehs to apklusinam, aisdaram gara azis un ejam plato, weegli staigajamo zeku, lihdz galâ muhsu dwehseles teek apklahtas netihreem putekkeem un muhsu kahjas eegrimst lihposchôs dubkôs. Pagahtnes leeziba par muhsu tehweem gaischi runâ, ka pee wineem tikumibas juhtas wisâs weetâs nehmuschas pahrswaru. Tahs winus wadijuschas zauri grûhtibahm un usturejuschas wisas tautas garigo spehku. Schis tehwu tehwu tikumibas swehtums, leekahs, wehl dus pahr wisu tautu un muhsu attihstiba labklahjibâ itin kâ apstiprina wahrdus: — „teem daru labu lihdz tuhkstoscham augumam . . ."

Bet nu pehdejâ laikâ leekahs, itin kâ behrni sahktu scho namu, kuru tehwu swehtiba teem darinajuse, aislaist postâ, scho swehtibu un tikumibas garu kahjahm miht. Apluhkojot tautas eetschejo dsihwi, sastopam parahdibas, kuras aptraipa tautas dwehseli un kuras, deemschehl, peenemahs un wairojahs. Leelakee un launakee no scheem tautas dwehseles traipekkeem ir: netikliba, netiziba un dserschana.

Apluhkosim scheit pirmo — netiklibu.

Ja runajam par tikumeem un zilweka dwehseles skaistajahm ihpaschibahm, tad gan pirmâ no tahm buhs minama schkihstiba un newainiba. Kristus tahdus laudis ir swehtijis, ka tee Deewu redseschot, un senu senôs laikôs kristigas tizibas eeraschas to ir apsihmejuschas ar balto tihro krahsu, peelihdsinadamas winu lilijai, kura wihst, aiskahrta no rupjahs zilweka rokas. Wehsture un rakstneeki aisgrahboschi mums stahsta par jaunawahm, kuras schkihstibu un newainibu glahbdamas gahjuschas nahwê, un wisi tahs eerauga kâ warones, kâ swehtas. Un ja Leelais Tikumu Mahzitajs — Kristus muhschigo laimibu sola teem, kuri ir itin kâ behrni, tad Winsch gan buhs tâ runajot domajis ari par behrnischkigo newainibu un schkihstibu.

Tikpat, zik augsta un swehta nosihme schkihstibai, tik zilweka wehrtibu pasemo un neganta ir neschkihstiba un netikliba. Sagahnidama un ispostidama sirds swehtakahs un daiłakahs juhtas, wina samaitâ zilweka dwehseli un meesu un nowed to lihdz lopiskeem eeradumeem, kuri, neskatotees jau uf Debesu Teesataja sodu, paschi sewi soda ar garigahm un meesigahm slimibahm.

Wissenakôs laikôs tautahm, pee kurahm ween garigâ dsihwe bija wairak attihstita un kurahm bija nodibinajuschees dsihwes wajadsibahm derigi tikumibas eeskati un ideali, atrodam titlibu un schkihstibu no tautas zeenitu, no eeraschahm un likumeem aistahwetu. Kâ wiswezakais peeminas akmins netiklibai un neschkihstai dsihwei ir Sodomas un Gomoras sods un bojâ eeschana. Israela laudis pehz Mosus rakstitahs bauslibas likumeem laulibas pahrkahpejus nomehtaja akmineem. Jaunahs Deribas pateesibas gaismâ schkihstiba wisur peekodinata un slaweta. Kristus laulibas pahrkahpejahm, peedodams winu noseegumus, pawehl wairs tâ negrehkot. Apustulis Pahwils, sludinadams, ka laulibas pahrkahpeji debesu walstibu nemantoschot, wehl mahza, ka tee paschi neschkihstibâ grehko pee sawas meesas, to apgahnidami, un lihdz ar sawu meesu apgahnidami Deewa garu, jo muhsu meesas ir Deewa nams. (1. Korint. grahm. 6, 9., 18., 19.)

Nahkoschâ 1901. gadâ

„Latweeschu Awises", peedsihwojuschas sawu **80.** gada-gahjumu, joprojam ustizigi un apsinigi strahdahs lihdsschinejâ kristigâ garâ, turotees allasch uf meeriga darba zeleem. Bet lai weenumehr augoschahs leelâ lasitaju pulka wajadsibas waretu jo pilnigaki eewehrot, tad „Latweeschu Awises" no jauna gada sahks isnahkt

diwreis nedelâ,

otrdeenâs un peektdeenâs, sneegdamas **ikreis pusotras prahwas lokshes,** leelakas nekâ ziteem Latweeschu nedelas laikraksteem. Kâ lihdsschim, tâ ari joprojam „Latweeschu Awises" nesihs: **eewada rakstus** par sadsihwi, politiku u. t. t.; **pahrskatus** par swarigakajeem notikumeem **ahrsemês; sinojumus** par eewehrojameem gadijumeem **Kursemê, Widsemê** un wisâ **Kreewijâ; apzerejumus** un **sinas** par **basnizas** un **skolas leetahm; rakstus** par **semkopibu un saimneezibu;** ihpaschas sihkakas sinas par **Jelgawu** un **apkahrtni; wisjaunakahs sinas** no eekschsemehm un ahrsemehm; sinas par **tirdsneezibu, kugneezibu** u. z.; **sludinajumus,** kas tagad, ahtraki nahkdami klajâ, buhs daudz wairak wehrts tiklab preeksch sludinatajeem, kâ lasitajeem; **„Paspahrnê",** uf 3 lapas pusehm, **stahstus,** wiswairs **originalus, dsejolus** un **sihkumus.** No originalstahsteem, ko nahkoschâ gadâ pasneegsim, waram schimbrihscham jau minet schahdus: Lihdumneeka: „Jaunais eegahtnis"; Kroteneezes: „Plezenes audschu dehls Kaschus"; Muhrneeku Jahna: „Alga"; Pawasaru Jahna: „Labdaris"; A. Sauleescha: „Nesatizigee". Ari Apsischu Jehkabs solijees mums kahdu stahstu peesuhtit, ja tik ween buhs eespehjams sarakstit.

„Latweeschu Awises" 1901. g. **makfahs:** Jelgawâ sanemot — par gadu **2** rbl. **20** kap., par pusgadu **1** rbl. **20** kap., par gada zeturksni **60** kap.; pa pastu peesuhtot — par gadu **3** rbl., par pusgadu **1** rbl. **60** kap., par gada zeturksni **90** kap.

Mihli luhdsam, **apstellejumus** isdarit **jo drihs,** lai peesuhtischanâ nezeltos kawekli un lai waretu, noteekot muhsu laikraksta gaitâ tik swarigam pahrgrozijumam, zik nezik nowehrtet drukajamo eksemplaru skaitu; zitadi weegli waretu gaditees, ka wehlakee apstelletaji pirmos numurus wairs newar dabut. Wislabaki, ja ar apstellejumeem greeschahs taisni pee „Latweeschu Awischu" ekspedizijas, adresejot schâ: Въ г. Митаву, въ экспедицію газеты „Латвіэшу Авизесъ". Tatschu war ari zitâs, awises preekschgalâ minetâs weetâs apstellet.

„Latweeschu Awischu" administrazija.

Paspahrnê.

Grosigais.

No Antona Tschechowa.

Pahr tirgus plazi eet polizejmeistars Otschumelows. Uf plezeem tam jauns schinelis un rokâ mass fainitis. Winam nopakalis nahk gorodowojs. Gorodowojs nef pilnu seetu apkihlatu ehrkschku ogu. Wisapkahrt klusums . . . Tirgus plazis pawisam tukschs . . . Weikalu un dsehreenu pahrdotawu durwis raugahs it druhmi pasaulê, kâ issalkuschas rihkles . . . Te uf reis Otschumelows isdsird:

„Ak tu man kodisi? pagans! Nelaisch ahrâ! Es winu pamahzischu! Kas tew wehleja kost? A! . . . a!

Eekauzahs suns. Otschumelows skatahs wisapkahrt un pamana, ka no tirgotaja Pitschugina malkas schkuhna isskreen suns, lehkdams uf trim kahjahm. Suns skreen un skatahs atpakaļ. Kahds zilweks nometees weenâ kreklâ un skreen sunim pakaļ, tad issteepjahs garschkaukus gar semi un kampj suni aiz pakalschkahjahm. Suns atkal eekauzahs un kehrajs sauz: „pagaid!" Weikala durwis parahdahs wairak apmeegojuschees gihmji un ihsâ brihdî pee malkas schkuhna sawahzees labs pulzinsch sinkahrigo . . .

„Juhsu zeeniba, tur, leekahs, nekahrtiba!" gorodowojs runâ.

Otschumelows strupi pagreeschahs uf kreiso pusi un tuwojahs sapulzeteem. Pee pascheem wahrteem stahw suna kehrajs. Tas pazehlis uf augschu labo roku un rahda laudim asinainu pirkstu. Eewainotais leekahs brangi eereibis. No wina gihmja jawehro tikdaudz, ka winsch nupat sauks: „es tew, negehli, ahdu pa azim noraustu!" Ari pats pirksts isskatahs kâ uswaras sihme. Otschumelows scho zilweku pasihst, tas ir weetejais selta kalejs Hrjukins. Puhka widû stahw pats wainigais — balts kuzens no medibas sunu sugas; nabadsinsch trihz un dreb. Azis raugahs bailigi un ismisuschas.

„Kas te par leetahm?" Otschumelows prasa. — „Kapehz te sanahkuschi? Kas jums tam pirkstam kait? . . . Kas te kleedsa? . . ."

„Juhsu zeeniba! Redseet, es eju un neweena neaisteeku . . ." Hrjukins sahka stahstit. — „Gribeju eet pee Mitrija Mitritscha pehz malkas, te, kur gadijees, kur ne, schis pagans un man pee rokas klaht . . . Juhs man nenemseet launâ . . . man darbs jastrahdâ un darbs man smalks . . . Lai man samaksâ, jo es warbuht nedelas laikâ newareschu to pirkstu ne pakustinat . . . Tas jau, juhsu godiba, nestahw ari neweenâ likumâ, ka sunim brihw kost . . . Ja katram buhs brihw kost, tad jau labak nemas pasaulê nedsihwot . . ."

„Hm . . . Nu labi . . ." Otschumelows bahrgi nosaka, eeklepojahs un rausta usazis. — „Labi . . . Kam tas suns ir? To es tâ neatstahschu. Es jums gan rahdischu, sunus palaist! Laiks tahdus kungus peeturet pee kahrtibas, kas negrib noteikumus eewehrot! Kad dabuhs samaksat, tad sinahs, ko nosihmê palaist sunus un zitus lopus! Jeldirin!" Otschumelows greeschahs pee gorodowoja, — „ismeklê, kam tas suns ir un usnem protokoli! Suns janogalina. Schigli ween! Winsch, droschi ween, traks . . . Es prasu, kam tas suns? . . ."

„Tas isskatahs kâ generala Schigalowa suns!" no bara kahds eesakahs.

„Generala Schigalowa? Hm . . . Jeldirin, nonem man no plezeem schineli . . . Neschehligi karsts! Speesch, itkâ uf leetu . . . Weenu leetu tikai es neisprotu: kâ tas suns wareja tew eekost?" Otschumelows prasa Hrjukinam. — „Waj winsch war tew pirkstu aisspeegt? Winsch tatschu mass, bet apskatees, kas tu par tehwinu! Tu warbuht, esi pats sadurstijis sawu pirkstu ar kahdu naglu, waj ko un nu eedomajees samelotees, lai ko isspeestu. Tas jau sinams, kahdas sugas wihrs tu esi! Pasihstu jau gan juhs neleeschus."

„Winsch, juhsu zeeniba, suni nerroja, bahsa sunim zigaru sobôs, bet suns nebij wis mulkis . . . nokampa pirkstu. Neleetis leels . . ."

„Ko tu, lihkais, tur melo. Ja neesi redsejis, tad nerunâ? Wina godiba gudrs kungs, wini gan redz, waj kahds melo, waj runâ tikai tihru pateesibu . . . Un ja es meloju, lai tad meera teesnesis isspreesch . . . Winam likumôs wifs ir isteikts . . . Tagad wiseem weenadas teesibas . . . Man pascham brahlis schandarms . . . ja gribat sinat . . ."

„Nu, neprahto tik daudz!"

„Nê, tas naw generala suns . . ." dsildomigi peesihmê gorodowojs. — „Winam tahdu naw . . . Winam wairak tikai putnu suni . . ."

„Waj tu to droschi sini?"

„Droschi, juhsu zeeniba!" . . .

„Es pats ari sinu. Generalim ir tikai dahrgi suni, skaidras sugas, bet kas tad no schi ir? Tam jau naw ne lahga spalwas . . . noschnurzis pehdigi . . . Un ir tomehr zilweki, kas tahdu tura!? . . Kur tahdeem prahts? Ja tahds putnu beedeklis gaditos Peterburgâ waj Maskawâ, waj sineet, kas buhtu? Tur nemekletu nekahdus likumus, bet uf weetas buhtu nost! Tew, Hrjukin, bijis jazeesch un tapehz tâ to leetu nepamet! . . Wajaga pamahzit! . ."

„Bet, warbuht, ari generala . . ." gorodowojs sawâ nodabâ, wiseem dsirdot, prahto. — „Uf deguna rakstits naw . . . Nesen wina sehtâ tahdu redseju."

„Sinams, ka generala suns!" atkal no puhla kahds apstiprina.

„Hm . . . Tu, Jeldirin, ussedz man schineli . . . Welk wehju . . . Metahs wehsts . . . Tu nowedisi winu generalim un tur apprasisees. Pasaki, ka es atradu to un atsuhtiju . . . Un pasaki, lai nelaisch uf eelas . . . Tas warbuht dahrgs suns un ja katrs neleetis tam bakstihs degunu ar zigaru, zik tad ilgi peetiks. Suns ir wahrigs radijums . . . Nu, ko nu wehl turi roku. Kisina te sawu mulkigo pirkstu! Pats wainigs!" . . .

„Generala pawahrs nahk, paprasisim tam . . . Ei, Prochor! Panahz drukku schurp! Paskatees to suni . . . Juhsu?" . . .

„Ko wehl neisdomahs! Sawu laiku mums tahda naw bijis!"

„Naw nemas ko prasit," Otschumelows nosaka. — „Hrjukins pats wainigs, ko aisteek suni . . . bet suns ir paklihdis . . . Ja teitts, ka paklihdis, tad saprotams, ka paklihdis . . . Janogalina un tas ir wifs . . ."

„Tas naw muhsu," Prochors turpina, — „bet generala brahka. Tas nesen atbrauza. Muhsejais jau tikai uf putnu suneem, bet schis ir brahka suns . . ."

„Ko, waj generala brahlis atbrauzis? Wladimirs Iwanowitschs?" Otschumelows jautenê un gihmis tam atspihd preekâ. — „Nu redz tik! Un es neka nesinaju! Pazeemotees atbrauzis?"

„Pazeemotees . . ."

„Nu redz tik! . . . Eedomajees atbraukt pee brahka . . . Un es neka nesinaju! Un tas wina sunitis! Koti preezajos . . . Nem winu . . . Brangs schunelis . . . Nenolempejahs wis . . . Nograhbis scho aiz pirksta! Ha—ha—ha . . . Ko tu te drebinees? . . . err—rr . . . skat' tik, kur niknais . . ."

Prochors eet no malkas schkuhna uf mahjahm un wed schuneli lihdz . . . Lauschu puhlis apsmej Hrjukinu.

„Gan es tewi wehl dabuschu!" Otschumelows draudê wehl Hrjukinam, tad satinahs sawâ jaunajâ schineli un aiseet pahr tirgus plazi.

Grahmatu galds.

Saimneetschu un Seltenu Kalendars 1901. gadam. Weens no muhsu kalendareem, kas atstahj wislabako eespaidu. Kalendars nolemts seltenehm un saimneezehm, lai daikotu winu sirdi un prahtu un sneegtu derigus padomus un pamahzibu pilnas sinas if seeweeschu dsihwes. Wislabaki isdewees ir kalendars mahkslas sinâ. Waltera, Seiferta, Bodenhausena glesnas muhs waldsinat waldsina un rosina muhsu daikuma sajuhtas. Dsejâ sneegschi pa koscham seedinam Poruku Jahnis, Rainis, Aspasija. Pirmais ir Poruka stahsts: „Kodes un ruhsa." Sche Poruks mums rahdijis jaunas meitenes dwehseli, rahdijis, kâ ta rada sewi jaunu pasauli, kâ sahk saprast dsihwes usdewumu un laimi pawisam sawadaki, nekâ to prasa pilsonu tikumi un paraschas. Te nu, protams, iszelahs zihna, tragika. Un grûhta ir schi zihna, grûhti wispahri leelajam baram lihdsi neeet, ne wehl seeweetei. Kâ schi zihna pehz ihsti atspogulojahs jaunawas dwehselê, to Poruks wairs nerahda, bet tikai nosaka, ka wina pamasam eedsihwojahs pilsonu tikumôs. Un waina tur esot, ka mums truhkstot stingru raksturu. Man schkeet, rakstureem ween tihri scho wainu newarehs uskraut. Wispahri un sewischki muhsu seltenehm interesanti pakaļ domat sche aiskertam jautajumam. — „Kâ laudis prezahs" ir Poruka weenteesigi patehlojumi if pateeschamibas dsihwes. Te naw luhkots, lai isnahktu kahds noapalots mahkslas darbs, bet kâ pa jokam pastahstits daschi atgadijumi par to, kahdas sawadibas noteek laulatu draugu iswehlot. Bet schihs sawadibas tak ari naw bez nopeetnakeem eemesleem. — Reisa „Sirdsbalsi" zihnahs mihlestiba ar peenahkumu; redsam te ari, kâ war zilweks sawâs juhtâs aisrautees, pehz to aismirst un bez ta laimigs buht. Ari pahrejôs gabaldos: „Swehtitâ" un „Newajadsigs puku puschkis" ir daudz dsejas, ihpaschi pirmâ, un nopeetnibas, ihpaschi otrâ. Lirikâ jamin Heinricha Heines „Seemeku juhra" Raina tulkojumâ. Te Heinem ir koti daudz tihras dsejas un Rainis prot to ar parasto isweizibu latwiski attehlot, parahdidams leelu musikalibu walodâ un glihtumu pantôs. Sastopam gan ari te labu teesu jaunsaliktu wahrdu, pee kureem neesam wehl lahga peeraduschi. — Siniskâ dakâ Beldaws raksta par galwas sahpehm un Aspasija par seeweetehm kulturas wehsturê. — Wisulis.

Kahda weza teika ļoti skaisti un nosihmigi stahsta, ka dwehselei neschkihstibas grehkôs krihtot, tumsibas gari aptraipot winas sneegbaltos spahrnus. Kad nu dwehsele schkihrusehs no meesahm, pazeļotees augschup, kur schkihstahs debess gaismas mirdsumâ wisi engeli un swehtee slawè muhschigahs pateesibas un mihlestibas Kehninu, tad kerubi aptraipito dwehseli israidot is debesu pagalmeem un wina, spahrneem luhstot, gahschotees lejup galejâ tumsibâ.

Paluhkosim nu, kâ tikliba un schkihstiba zeenita un peemahjojuse senak pee muhsu tautas un kâ ar to tagad.

Zik schkihstiba augstâ godâ stahwejuse pee muhsu senteheem un kâ tee winu eewehrojuschi, to mums leezina wehsturneeki stahstôs par seno Latweeschu tizibu un tahs eeraschahm. Swehtajâ birsê Romowê deewekku tehleem sem swehtas osolu trijotnes kurinat muhschigo uguni un deeweem kalpot drihkstejuschas tikai schkihstas jaunekles. Tahs sauktas par waidelotehm, nedrihkstejuschas nekad prezetees. Gadijumâ, kur tahs noseeguschahs pret schkihstibu, winas soditas ar nahwi. Tâ schkihstiba godinata pee muhsu ziltstehweem. Turpreti atrodam zitas senahs tautas, kuras zaur netiklibu domajahs saweem deeweem kalpot. Tâ austruma semês bijuschas tautas, kuru jaunawas sinamôs swehtkôs seedojuschas sawu jaunawibu. Daschas atkal staigajuschas pa wisu semi, pahrdodamas sawas meesas un pelnu nododamas elku deewu templôs.

Ari kristigas tizibas laikmetâ lihds pehdejeem gadu desmiteem, pateizotees wezajahm eeraschahm, pateesajahm religijas juhtahm un stingrajam sodam, ar kuru bajniza sodija laulibas pahrkahpejas, schkihstiba pee mums usturejusehs ihstajâ godâ. Wehl tagad daschâs weetâs sastopam wezu lauschu atminâs nostahstus, ka netiklibâ grimuschahm seeweetehm wajadsejis 6 nedelas sehdet pee basnizas durwim, swehtdeenâs ihpaschâ kauna krehslâ un ihpaschâs kauna drehbês gehrbtahm. Itin wezâs basnizas grahmatâs un rukkôs — zik man bijis eespehjams issinat — atrodam wisai maz eesihmetus ahrlaulibas behrnus un neschkihstibas gadijumus.

Par tagadejâ laika tikumibas stahwokli schkihstibas sinâ wispirms peewedisim kâ leezineekus skaitkus is statistiskahm sinahm par ahrlaulibâ dsimuscheem behrneem un par slimneekeem, kuri sawas slimibas mantojuschi, netiklibâ dsihwodami. Schahs sinas sihmejahs uz muhsu gubernu — Kursemi un isnemtas is Kursemes Statistiskahs Komitejas 1896. gadâ isdotahs grahmatas un sinojumeem.

Ahrlaulibas behrnu pee mums leels daudsums. Starp wiseem dsimuscheem behrneem tee istaisa wairak kâ zeturto prozentu (4%), t. i. ik no 25 behrneem 1 ir ahrlaulibas behrns. Pee tam ahrlaulibas behrnu skaits eet deenu no deenas wairumâ. Tâ 1870. gadâ bija ahrlaulibâ dsimuschu behrnu 630, bet 1894. gadâ jau 844. Scheit nu wehl jaeewehro leelais daudsums nedsihwi dsimuscho behrnu, kuri ari katru gadu peenemahs wairumâ. 1880. gadâ to bija 369, — 1894. gadâ 455. Pehz Statistiskahs Komitejas sekretara Ludmera domahm ari schee gadijumi pa leelakai daļai peeskaitami beslaulibas dsembibahm, jo gruhtee un smagee darbi, kuri waretu paweizinat beslaika dsembibas, scheit nemaz naw leelaki, kâ zitâs weetâs.

Lai lasitajs netiktu maldinats un nedomatu, ka eedsihwotaju skaitam un behrnu dsimschanai wairojotees, itin dabigi wairojahs ari ahrlaulibas behrni, tad japeesihmê, ka pee pehdejahs lauschu skaitischanas israhdijahs, ka beidsamajôs 15 gadôs eedsihwotaju skaits Kursemê gandrihs nemaz naw wairojees. Tapat ari ar behrnu dsimschanu tas pats israhdahs. Par peem. 1886. gadâ dsimuschi 19,480 behrni un 1894. gadâ — 19,185. Tepat wehl japeemin, ka ari laulibu skaits pamasinahs, kas ari palihds pawairot netiklibu. Tâ 1880. gadâ noslehgtas 5012 laulibas, 1894. gadâ — 4728.

Lihds ar netiklibu wairojahs ziti wehl jo breesmigaki un negantaki noseegumi, proti, behrnu slepkawibas. No 1870. gada lihds 1885. gadam behrnu slepkawibu skaits grojahs no 3—6, bet 1893. gadâ tas jau peeaudsis lihds 37.

Waj schee nedsihwee skaitki netop par dsihweem leezineekeem un breesmigeem apsuhdsetajeem muhsu tautas dwehseles dsihwê un tikumibâ? Waj wini nestahw itin kâ pazehluschi pahr it wiseem netiklajeem breesmigus soda un kauna akminus? Waj wini neteiz jo skani: — „Ej projam un nedari wairs tâ, lai tew nenoteek jo launi"? Waj wini naw itin kâ neganti nelabi augki, kuri rahda, ka wisam kokam ir daudz nelabu, sliktu saru? Man schkeet, kam apsina sargâ tikumibu, ta sirds to sapratihs.

Wehl kâ leeziba par netiklibas wairoschanos man japeewed kahda mahzitaja nowehrojums muhsu dsimtenes gaischakâ widuzi. Minetais mahzitajs 1898. gadâ eeswehtijis 109 laulibas un eewehrojis, ka 24 no schahm laulibahm sekojuschas preekschlaika kristibas. Domajams un peenemams, ka ari zitâs weetâs nebuhs masums schahdu gadijumu, kuri mehrojami ar augschmineto mahzitaja salihdsinajumu un nowehrojumu.

Beidsot wehl kâ jo breesmiga leeziba par netiklibas postu pee mums man jamin schausmigahs slimibas, kuŗahm par zehloni netikla dsihwe. Nesen atpakaļ sifiļa slimiba uz laukeem starp semneekeem gandrihs nemaz nebija atrodama. Tapat ari zitas weneriskas — no netiklas dsihwes mantotas, lipigas — slimibas. 1894. gadâ ar sifiļi bija jau saslimuschi 950, ar zitahm weneriskahm slimibahm 1383 zilweki. Peenemams, ka buhs wehl labs daudsums tahdu gadijumu, kuri waldibas ahrsteem palikuschi nesinami un tahdâ sinâ nawa usnemti schajôs skaitkôs. Pehdejâ laikâ sifiļis sahzis muhsu dsimtenê isplatitees jo leelâ mehrâ, ihpaschi ap Leepaju, tâ ka gubernas walde atsinuse par wajadsigu dibinat sewischku medizinisku komisiju schahs launahs lipigahs slimibas apkaroschanai.

Te nu redsam netiklibu neween kâ lauschu dwehseles labuma un tikumibas maitataju, bet ari kâ winu weselibas — schahs zilweka dahrgakahs mantas — postitaju.

Ja nu galâ jautajam pehz eemesleem, kuri netiklibu pee mums pawairo, tad, peeminot, ka schee eemesli un zehloni stahw zeeschâ sakarâ ar ziteem tautas tikumibas postitajeem un dwehseles traipekleem — netizibu un dserschanu, waram atbildet, ka leelakais daudsums winu buhs meklejams tautas juhtâs, eeskatôs un apstahkôs. Tomehr, sinadams ka nebijis mans noluhks, meklet un rahdit zehlonus, es wehletos, laut wiss sche rakstitais atwehrtu weenam waj otram azis, redset muhsu dwehseles traipekkus. Atsihdami un redsedami sawus noseegumus un launumus, mehs ari mekletu no teem glabbtees, raudsitos pehz spehka, kas muhs no teem atraisitu. Un es sinu, ka apsina tad muhs aiswestu no wisahm netihrajahm kaislibu tekahm uz tikumibas augstumeem, kur tautas gods rahditos garigâ un meesigâ spehkâ un newainibas mirdsumâ.

No ahrsemehm.

Par Kihnas jautajumu lahda no jaunakajahm telegramahm sino, ka leelwalstis nu esot weenojuschahs atsazitees no prasijuma, lai wainigos augstmanus soda ar nahwi un tanî weetâ tikai prasit, lai Kihnas waldiba pati spreesch wainigajeem stingru sodu, katram pehz nopelna. Ja schi sina israhditos par pateesu, tad buhtu drihsak sagaidams, ka Kihneeschi sahks nopeetnaki domat par meera lihgschanu un Kihnas jukas ees masumâ. Tad isnahks tâ, ka masos saglus kahrs, bet leelos palaidihs wakâ — un schahda politika sinams pascheem leelajeem war buht tikai pa prahtam. Tatschu wehl stipri jaschaubahs, waj Wahzija teescham buhs atkahpusehs no pirmajeem pagehrejumeem. Zitadi par Kihnu naw ko jaunu sinot. Kahda telegrama wehstija, ka Kihneeschu kara-spehka nodaļa usbrukusi kahdam Wahzeeschu pulkam un to stipri sakawusi, bet wehlakas sinas apgalwo, ka tahs bijuschas tikai tukschas tenkas. —

Uz Deenwidus-Afrikas kara-lauka Angki patlaban atkal ar leelu sparu guhsta Dewetu, kursch taisahs eelaustees Kapsemes robeschâs, laikam lai tur weizinatu dumpja gaitu Kapsemes Hollandeeschu (Afrikanderu) starpâ. Gandrihs itdeenas noteek leelakas waj masakas sadurschanahs, pee kam Angku generaļi allasch sin wehstit par saweem labajeem panahkumeem, par wesumu un leegabalu atnemschanu, par krituscheem waj sawangoteem Buhreem, pat par Deweta pulka pilnigu isklihdinaschanu, bet ka kahdam buhtu laimejees Dewetam zeku aiskrustot, par to neka nedsird. Kahda telegrama jau wehstija, ka Deweta preekschpulki patlaban maniti pee Aliwal-Norfas, tâ tad jau Kapsemê, aiz Oranschas upes; tatschu wehlakâs sinâs Angki atkal apgalwo, ka Dewetam nodoms eebrukt Kapsemê neesot izdewees un ka winsch teekot no generaļa Knoksa ļoti spaidits. —

Pa tam Afrikanderu kustiba Kapsemê top preeksch Angkeem jo deenas bihstamaka. Pagahjuschâ peektdeenâ Wortschestrâ Afrikandereem bijusi leela sapulze, pee kuras nehmuschi dalibu kahdi 3000 delegati, suhtiti no kahdeem 120,000 Afrikandereem. Uz pakalneem pilsehtas apkahrtnê stahwejuschi kahdi 8000 Angku saldati ar leelgabaleem. No sapulzes nolehmumeem pirmais pagehr kara nobeigschanu un bahrgi nosoda Angku meschonigo apeeschanos ar Buhru seewahm un behrneem. Turklaht sapulze tanis domâs, ka tikai tad buhschot Deenwidus-Afrikâ meers usturams, ja Buhru republikahm atdoschot patstahwibu. Otrs nolehmums nosoda Kapsemes gubernatora Milnera politiku un prasa paschwaldibu. Treschais leek preekschâ, nosuhtit delegatus, kas lai waldibai pasinotu par Afrikanderu sapulzes spreedumeem. Wisi trihs nolehmumi no sapulzes ar skaļu peetrischanu peenemti. Weegli saprotams, zik patihkama Angkeem schini brihdi tahda Afrikanderu sapulze war buht.

Ari seemelôs, Transwalê, Buhri nebuht nestahw dihkâ. Tâ zeļâ no Rustenburgas uz Pretoriju Delarejs ar 500 wihreem usbruzis Angku wesumneeku pulkam un leelu daļu wesumu sadedsinajis. —

Lords Robertss nu beidsot teescham taisahs zeļâ uz Angliju un patlaban jau nobrauzis Kapstatê. Anglijâ lauschu bari winu sinams sanems ar gawilehm, kâ leelu uswahretaju, bet wisâ zitâ isglihtotajâ pasaulê wina slawa joprojam buhs ne wisai apskauschama. —

Presidents Krügers zeļâ uz Berlini nonahzis tikai lihds Kelnei un pa tam dabujis pasinojumu, ka keisars Wilhelms winu negrib peenemt. Wahzu laikraksti gandrihs wisi weenbalsigi nosoda waldibas istureschanos un dedsigôs wahrdôs issaka sawu lihdsjuhtibu Krügeram un Buhreem. Ar ruhktumu peemin, ka wiltigais Kihneetis Li-Hung-Tschangs ar leelu godu no keisara peenemts, kamehr sirmajam taisnibas mekletajam Krügeram durwis aiswehrtas. Starp Wahzu waldibu un tautas wairumu iszehlusehs plaisma, ko nebuhs weegli islihdsinat. Ari walsts saeimâ jau peeprasits, kadehļ Krügers atraidits. Bet tâ ka walstskanclera naw bijis klaht, tad nekahda skaidra atbilde wehl naw dota. Kelnê publika Krügeram sagatawojusi leelskus apsweizinajumus; daschi karstgalwji turklaht ar trokschnoschanu pee Angku konsula mahjas israhdijuschi sawu eenaidu pret Angliju. Münchenê notikuse leelska tautas sapulze, kurâ niknôs wahrdôs noteesata Angku warmahzigâ rihkoschanahs tâ jau netaisnajâ karâ pret Buhreem, kâ ari nosodita Angkeem draudsigâ Wahzu waldibas politika. Sewischki noschehlojami, ka pehz Wahzijas preekschsihmes ari zitas trejsabeedribas walstis, Austrija un Italija wairs negrib Krügeru sanemt. Zaur sawu glehwo un netaisno rihkoschanos Krügera peenemschanas jautajumâ Wahzu waldiba wisas pasaules preekschâ aptraipijusehs ar negodu, kas wis tik drihs neatsmirsisees. No Kelnes Krügers aisbrauzis uz Hollandiju, kur winu sinams jo sirsnigi sanems ir tauta, ir waldiba. —

No eekschsemehm.

No Peterburgas. Pasihstamais Kreewu rakstneeks un awischneeks **Aleksandrs Schellers-Michailows miris** 21. Nowembri, sawâ 63. dsihwibas gadâ. Aisgahjejs, dsimis Igaunis, bij pasihstams neween kâ eewehrojams rakstneeks, bet ari kâ augsti zeenits un kreetns zilweks. „Birsch. Wed." nelaiki pawada schahdeem wahrdeem: „Muhschiga peemina stingrajam un augsti godigam wahrda strahdneekam, karotajam par pateesibas sposchajeem idealeem, swehtâ darba sludinatajam, nepeekususcham rakstneezibas darbeneekam, zilwekam schi wahrda labakâ nosihmê. Meers kreetnâ darbeneeka pihschkeem, kursch wairak, nekâ trihsdesmit gadus augstu nesis sawu neaptraipito karogu, ne weenas ween paaudses skolotajam, labam neaisleedsigakam jaunibas draugam!" Nelaiki paglabaja peektdeen 24. Nowembri Mitrofanija kapsehtâ.

No Peterburgas. Sawada awise. Peterburgâ eeradusees lahda ahrsemneeku beedriba, kura gribot dabut atkauju, isdot „Telefona awisi". Schi lapa sawu saturu apstelletajeem darischot dsirdamu pa telefonu, kautschu gan saturs buhschot tikai telegramas un wisjaunakahs sinas par eewehrojamakeem notikumeem pasaulê.

No Peterburgas. Reta jubileja. Peektdeen 17. Nowembri Aleksandra komitejas preeksch eewainoteem wizepresidents un walstspadomes lozeklis generaladjutants admirals grahfs Loggins Heydens swineja sawu 80 gadu ofizeera jubileju. Jubilaram ir wisi Kreewijas ordeni un daudz zitas augstas pagodinajuma sihmes. Grahfs Heydens dsimis 6. Janwari 1806. gadâ, tâ tad jau 94 gadi wezs.

No Peterburgas. Milsenis kara-kugis. Nesen, kâ no waldibas isdotais „Sekskij Westniks" sino, no Kronschtates ostas dewees uz tahļajeem austrumeem jaunusbuhwetais pirmais schkiras kreisers: „Gromobojs", weens no muhsu kara-flotes wisleelakeem kreisereem. Schis milsenis 67½ asu garsch, 10 asu plats un peld uhdenî 4 asis. Trihs leelako maschinu spehks ir 14,500 sirgu spehks, ahtrums — 35 werstes stundâ. Apbrunojums — weenigi ahtrschahweji leelgabali, kahdu pawisam ir 76, no teem 4 minu leelgabali. Wehl otrs tahds milsenis Kreewijas kara-flotê ir kreisers „Rossija", kas jau atrodahs Klusajâ ozeanâ.

Semneeku agrarbankas darbibu, kâ „Düna-Ztg" sino, neisplatischot uz Baltijas gubernahm. Schahs bankas eeweschanu schowasar pee mums stipri daudsinaja.

No Maskawas. Semneeka dahwana. Bronizkas aprinka semneeks Filipows, par peeminu Keisaru Majestetu weesoschanai scho pawasar Maskawâ, usbuhwejis skolas namu un dahwinajis to weetejai semstei skolas eerihkoschanai. Semste ar pateizibu peenehmusi dahwinajumu.

No Reweles. 15. Nowembra wakarâ schejeenes wagonu fabrikâ: „Dwigatel" notizis **leels ugunsgrehks.** Sadeguschi 8 jauni arestantu wagoni, 11 treschahs klases wagoni, buhwmaterials preeksch 18 wagoneem un t. t., tâ ka saudejumi sneedsahs pahri par 300,000 rubļu. Ugunsgrehkâ dabujuschas galu ari trihs zilweku dsihwibas.

No Warschawas. Peektdeen 17. Nowembri **miris Warschawas generalgubernators un kara pawehlneeks firsts A. K. Imeretinskis,** sawâ 64. dsihwibas gadâ. Ar sawu isweizigo politiku firsts Imeretinskis daudz darijis Poļu-Kreewu tuwinaschanas labâ, tadehļ Poļu un Kreewu laikraksti issaka dsiļu noschehloschanu par aisgahjuscho augsto walstswihru.

No Narwas. Kâ eet pa dselszeļu bez biletes brauzot, par to pastahsta „Eest. Postim." sekoschu gadijumu. Nakti uz 3. Nowembri diwi Wesenbergeeschi Narwâ eekahpuschi wilzeenâ bez biletehm, kâ wini paschi issakahs, uz konduktora uzaizinajumu, kuram tee samaksajuschi rubli. Starp Jewes un Kochbeles stazijahm kondukteers modinajis weenu zeļotaju un draudejis, ka kontroleers nahkot, bet kad zeļotajs par to nesabijees, iswiļinajis to uz platformas un nogruhdis no wilzeena. Kriteens bijis tik nelaimigs, ka zeļotajam sadragata kahja un tas palizis zeļmalâ gulot, kamehr otru deenu to usgahjuschi un aisweduschi uz Narwas slimnizu, kur kahja bijuse pawisam janonem. Par leetu usfahkta ismekleschana.

No Ufas. Ihsi preeki. Pehz leelahm puhlehm Ufas pilsehtai bij isdewees lepni stahtees blakus pat Wakar-Eiropas pilsehtahm — ja nu ne ar zitu ko, tad ar elektrisku apgaismoschanu... Atnahza 28. Oktobra wakars, Ufeeschi pahrnemti lepnuma un paschapsinas juhtahm, pilsehtas tehwi berse rokas uz sagaidamo schampaneri — schowakar pirmo reis pilsehta tehrpsees elektriskâ gaismâ... Elpa aisraujahs aiz nepazeetibas... Jau gaischs, wiss wisuko, laistahs un mirdz... Ufeeschi druhsmahm sprauzahs pa eelahm, kungi, dahmas, skaistules... Te peepeschi, pehz pusotras stundas spihduma, gaisma nodseest, sposchums pasuhd un wiss eetehrpjahs beesâ, nepahrredsamâ tumsâ... Un tâ wehl lihds schim, kâ „Birsch. Wed." raksta, tumsiba apklahjot to semi... Ihsi preeki!

Widseme.

No Rigas. Rigas pilsehtas obligazijas finantschu ministrija tagad atļahwuse nemt preti par kihlahm pee aisleenejumeem ari schejeenes krona bankas nodaļâ.

— **Cepreekscheji laika grosibu nowehrojumi.** Peterburgas galwenâ fisikaliskâ observatorija uz zeku ministrijas usaizinajumu — tagad eesahkuse kahrtigi pasinot ari Rigas-Jelgawas-Leepajas, Rigas-Tukuma un Rigas-Pleskawas-Orlas dselszeļeem, kahdâ laikâ buhs sagaidami: stipri leetus gahseeni, pastahwigs leetus, sneega puteni u. t. t. Tahdôs gadijumôs ari minetahs dselszeļu waldes tad warehs jau laikus ussahkt breesmu nowehrschanas darbus.

— **Par priwatu alus noliktawu un pahrdotawu atwehrschanu.** Rigas leelakee alus daritaji preeksch neilga laika eesneedsa akzises waldei luhgumu, lai Rigâ neatwehlot ziteem, kâ tik ween alus bruhwetajeem atwehrt alus noliktawas un pahrdotawas; jo priwatâs alus noliktawâs un bodês alus topot wiltots, tè rihkojotees netihrigi pee alus eepildischanas u. t. t. Schinis deenâs schi leeta Peterburgâ tikuse isschkirta tâ, ka nahkoschâ laikâ gan atwehleschot ari Rigâ atwehrt priwatas alus pahrdotawas, tik ween ar to nosazijumu, ka schihm priwatahm pahrdotawahm tad buhschot jastahw sem stingras usraudsibas tiklab no akzises waldes, kâ ari sanitates (t. i. weselibas aissardsibas) komisijas pušes; uz katras no priwatpahrdotawahm isdotas pudeles alus buhschot jaatrodahs usrakstam, ka esot priwatpildijums.

— **Mebletu istabu leetâ** uz kahda Rigas dsihwoku tahļak'isihretaja eesneegumu waldoschais senats tagad isskaidrojis, ka tikai tahdas isihrejamas mebletas istabas esot peeskaitamas pee trakteeru eestahdehm, par tahm jamaksajot sinams nodoklis, kuras pastahwot wismasakais is seschahm istabahm un kuras eemihtneekeem topot pasneegts ari usturs.

— **Lopu patwerśmi, saweenotu ar dseedinatawu,** ar ministrijas atkauju tagad atwehruse Widsemes lopu aisstahweschanas beedriba — Reweles celâ № 45. Tè taps eeweetoti, kopti un ahrsteti netik ween lopu mozitajeem atnemtee sirgi, gowslopi, suni u. t. t., bet — pret mehrenu atlihdsibu — ari tahdi lopi, kuri eebrauzejeem lauzeneekeem Rigâ peepeschi saslimst.

— **Rigas daiļkrahsotaju sawstarpeja palihdsibas beedriba,** kura 12. Nowembri sch. g. noswineja sawus 10-gadu pastahweschanas swehtkus, sawukbeedru arodiskai tahlak'isglihtoschanai pee sewis tagad eerihkojuse sihmeschanas un krahsu kahrtoschanas un mahksligas isleetoschanas skolu.

— **Pawasara sawstarpeja palihdsibas beedriba,** wisleelakâ un bagatakâ schahda beedriba Rigâ, sawas nodeguschahs mahjas weetâ tagad — wisam Sarkandaugawas apgabalam par gresnumu, uszehluse jaunu, jo staltu namu. Nama buhwe ismaksajuse apmehram 28,000 rbl. Jaunâ nama eeswehtischana, ar goda meelastu, teatra israhdi un weesigu wakaru, nolikta uz 3. Dezembri sch. g. Teatra israhdei beedribas preekschneeziba salihguse K. Brihwneeka kunga teatra personalu. Jaunahs skatuwes zelschanas darbi patlaban kâ nobeigti — un war sazit, ka skatuwes eerihkojums plaschajai beedribas sahlei teescham noderehs par eewehrojamu gresnumu.

Austars.

No Rigas. Jauns mehneschraksts Latweeschu walodâ. Preses wirswalde nupat dewuse atkauju Dr. phil. Arnoldam Plates'am isdot jaunu mehneschrakstu Latweeschu walodâ: „Dseesmu Puhrs", kura mehrkis buhs kalpot musikas un dseedaschanas peekopschanai. Redakziju wadischot pasihstamais komponists Oskars Schepsky kgs.

Wihzeema Meschamuischâ atklahta no riterschaftes eerihkotâ „meschfargu skola". Mahzibas laiks — weens gads, skolas nauda, pee brihwa ustura — 10 rubļu par mehnesi.

No Jaunpils, Rigas aprinkî. Weikls blehdis. Daschôs pagastôs saimneeki, kuri par sawahm mahjahm jau kreditbeedribai nomaksajuschi leelaku waj masaku daļu, isnem atkal par jaunu no kreditbeedribas leelakas waj masakas parahdu summas, bet Jaunpileeschi sawas mahjas apgruhtinat ar smagahm parahdu nastahm naw turejuschi par derigu un wajadsigu. To pratis sew par labu izleetot tahds schejeenes bijuschais kaktu adwokats K., kursch, lai uz weenahm otrahm scha pagasta mahjahm isdabutu aisnehmumus, it weikli preeksch ta noluhka istaisijis daudz un daschadus rakstus, gan ar pagasta waldes, gan ar uguns beedribas paraksteem un sehgeleem un tahdâ zeļâ ar sawu beedru palihdsibu no kreditbeedribas isnehmis uz daudzahm mahjahm wairak nekâ 13,000 rbl. leelu summu. Kreditbeedribâ laiku no laika eeraduschees daschadi naudas isnehmaji, gan ar bahrdahm, gan bez bahrdahm ar wajadsigeem dokumenteem. Bet kad wadsis peekahrts, tad tas luhst un ari K. naw laimejees ilgi baudit sawa isgudrojuma augļus, jo sahzis par daudz leeliski rihkotees un tizis ari beidsot apzeetinats. Bet nesen tam laimejees no zeetuma isbehgt.

Kss.

Majoru labdaribas beedriba 18. Nowembri, kâ „Balt. W." sino, eeswehtijusi jaunu beedribas namu, kas ismaksajis 18,000 rbl.

Kurseme.

Kursemes gubernatora kungs, sawâ jaunakâ zirkularâ aprinku preekschneekeem un polizijmeistareem, dara sinamu, ka eewehrojot to, ka lopu mutes un nagu sehrga pa leelakai daļai beigusees, atwehlet lopu dsihschanu tirgôs, wispirms ar to nosazijumu, ka tirgus atronahs ne tuwaki par 30 werstim wisapkahrt no sehrgas weetas; otrkahrt, ja lopi teek atdsihti tirgôs tikai no lopu sehrgas swabadahm weetahm, bet ne no laiminu gubernahm un ka ir rakstiskas apleezibas no weetejahm aprinku un pagasta polizejas eestahdehm un weterinareem. Tahļak aisrahdits, ka par sehrgas swabadahm war skaitit tahdas weetas, kur no pehdejâ lopu krischanas waj isweseloschanahs gadijuma pagahjuschas ne masak kâ 14 deenas un slimo lopu telpas peenahzigi desinfizetas (ar kalkeem, atschkaidijumeem un t. t.). Par apleezibahm, ka lopi isdsihti no sehrgas swabadahm weetahm, naw jamaksâ stempelnodoklis un peenahzigahm eestahdehm tahs jaisdod bez maksas.

(Kurl. Gub. Awise.)

Krona muischu isnomaschana Kursemê. Baltijas Domenu Waldê Rigâ 14. Dezembri tiks galigi isnomatas schahdas krona muischas Kursemê: Piksteres muischa Jaunjelgawas aprinkî uz 24 gadeem; Leel-Bahrbeles un Stehrkes muischas Bauskas aprinkî uz 18 gadeem; Peenawas un Kraijas muischas Dobeles aprinkî uz 20 gadeem; Bankawa muischa Tukuma aprinkî uz 20 gadeem; Rendas, Jaunâ muischa pee Rendas un Lutrinu muischa Kuldigas aprinkî, pirmahs diwi uz 18, beidsamâ uz 24 gadeem; Waltaiku muischa un Lejeneeku bijuschahs juhrskolas muischele Aisputes aprinkî, pirmo uz 22 un otru uz 24 gadeem.

Kursemes pagastu nodokli, pehz 1897./98. gada klaseschanas, kâ redsams no Kursemes gubernas statistiskahs komitejas sinahm, bijuschi schahdi:

aprinki:	pagastu skaits:	mažas amatu w. skaits:	mahjas. skaits:	nodokļu summa: rbl.	kap.
Bauskas . .	21	421	15,065	63,548	95
Wentspils .	11	251	11,657	56,908	31
Aisputes . .	30	597	16,339	72,369	6
Kuldigas .	23	530	17,169	72,914	51
Grobinas .	13	333	13,873	83,827	46
Dobeles . .	32	716	22,826	123,215	41
Ilukstes . .	17	429	16,711	42,778	18
Talsu . .	28	563	17,143	75,775	58
Tukuma . .	28	535	15,025	69,478	30
Jaun-Jelg. .	25	513	17,706	58,539	74
Kopâ .	228	4949	163,514	719,335	50

Zaurmehrâ uz weena maksataja isnahk:

Bauskas apr. . . .	4 rbl.	21 kap.
Wentspils apr. . .	4 „	89 „
Aisputes apr. . . .	4 „	42 „
Kuldigas apr. . . .	4 „	24 „
Grobinas „ . . .	6 „	4 „
Dobeles „ . . .	5 „	38 „
Ilukstes „ . . .	2 „	55 „
Talsu „ . . .	4 „	41 „
Tukuma „ . . .	4 „	62 „
Jaun-Jelgawas apr.	3 „	30 „
Zaurmehrâ wisâ gubernâ .	4 rbl.	39 kap.

L.

No Leepajas. Schaubigs akteers. Leepajas Latweeschu Labdaribas beedribâ nesen peeteizees par akteeri kahds jauns zilweks, kas ismehginaschanas dehļ ari tizis peenemts. Kâ laikraksti sino, akteers wisur sahzis lihdspeedalitees pee teatra personala un weenâ jaukâ deenâ eelihdis zita kunga kaschoļâ

un aisslaidees uf Peterburgu. Kaschoks maksajis ap 100 rubku. Tà tad jaunais mahkfleneeks wairak studejis ap kaschokeem, nekà pee mahkflas.

— **Wiltoti sudraba rubli** schinis deenàs pamaniti Leepajà. Wiltojums tomehr esot neisdewees, sewischki gada skaitls „1898" un Keisara gihmetne nekfaidri usspeesti.

— **Leepajas-Romnu** dselszeka elewatora zelschana pee Leepajas ostas jau ussahkta. Zeku ministrija schim noluhkam dod kahdu 200,000 rubku.

— **Ar twaikoni Ruriks** atwestà laiwà atrastee slihkoni, par kureem sinojam jau pogahjuschà nummurà, tagad ussihmeti. Tee ir pee Sakalejas pagasta peederigi semneeki: Frizis Kronbergs, 50 gadu wezs, un wina snots Mikels Hartmans, 26 gadi wezs. Abi 7. Nowembrî pee laba wehja isbraukuschi no Pahwila ostas uf Leepaju un zerejuschi to paschu deen' tikt atpakaf, tadehf tee panehmuschi maj pahrtikas lihdf. Bet laiwa bijuse zaura un smagi lahdeta. Domà, ka nelaimigee uf juhras daschas deenas ar wehtru zihnotees ir waj nu badà nomirruschi waj noslihkuschi.

No Leepajas. Sagaidama teatra israhde. Swehtdeen 3. Dezembrî scheejeenes „Latweeschu Grahmatu Isdeweju Beedriba" pehz ilgaka laika sarihko atkal teatra israhdi weetejahs Latweeschu labdaribas beedribas telpàs — Suworowa un Bahnuscha eelu stuhri. Israhdita taps schoreis interesantà luga „Wečas masgataja", Adolfa Allmana tulkota, kura jau pahra reis Jelgawâ israhdita un tur peewilkuse tikdaudf publikas, ka sahle abas reisas bijuse ispahrdota. Tapehz ari domajams, ka Leepajà, kur schi luga nu tik pirmoreis taps israhdita, wina eespehs, ja ne wairak, tad masakais tahdu pat peekrischanu atrast, kà Jelgawà; jo Leepajneeki ir wispahrigi leeli teatra zeenitaji un tschakli israhdijumu apmekletaji — sewischki kas uf teatru israhdijumeem sihmejahs.

— **Kugneeziba un tirdsneeziba** schini rudenî bijuse Leepajà aisween ihsti dsihwa un moscha, tà ka ostas strahdneekeem darba nekad naw truhzis, gan labibu un daschadas zitas prezes kugôs eelahdejot un islahdejot, gan ari spihkerôs strahdajot. Ari schimbrischam laba teesa kugu — gan twaikonu, gan sehgelneeku — atrodahs ostà un eenem lahdinu uf daschadahm ostahm, sewischki uf ahrsemehm. Leelaks skaits majaku buru-kugu, kas wisi muhsu paschu dsimtenes juhrneeku ihpaschums, sabraukuschi schejeenes ostà un norihkojuschees jau uf pahrseemoschanu; jo Leepajas osta, tikai reti kahdu seemu un tad ari tikai uf wisai ihsu brihtinu aissaldama, ir kugeneekeem zauru gadu peeeetama, kalab ari dsimtenes juhrbrauzeji pasahkuschi pehdejôs gadôs arweenu leelakà skaitâ nomestees ar saweem kugeem sche uf pahrseemoschanu, lai pawasari waretu jo laikus un tiklihdf pascheem eepatihkahs, dotees atkal juhrâ, kas no zitahm ostahm, kà no Rigas, Reweles, Peterburgas, kuras wisas katru seemu uf ilgaku waj ihsaku laiku aissalst, naw wis eespehjams.

— **Dsihwoklu zenas Leepajà** pastahwigi kahpj augstumà, neluhkojot uf tam, ka katru gadu zel wairak desmitu jaunu namu. Senakôs gadôs nahzahs gruhti dsihwoklus dabut tanis pilsehtas apgabalôs, kur atrodahs wairak fabriku, kamehr zitur wisur brihwi dsihwokli arweenu bija dabujami. Tagad turpretim ir attahlakâs nomalês, pat tà dehwetôs aplokôs, dsihwokli neween dahrgi, bet gandrihs nemas naw dabujami, tà ka teem, kam gadahs jaunu dsihwokli meklet, nahkahs daschreis weselaĝm deenahm noskreetees, lihdf kur kautkahdu sadabon. Eewehrojot tahdu dsihwoklu dahrdsibu, tad ari zel sawu namu, waj nameli — daschs pat tikai buhdu — katrs, kas daudf mas to eespehj. Dascham labam pat isnahk tà, ka, ar pahrak mas rozibas eesahkot nameli zelt, pehzak newar wairs buhwi nobeigt, bet naudu aisnemtees ari nahkahs wisai grûhti, jo uf wisai maseem nameleem neweena kreditеestahde nemehds labpraht naudu aisdot, bet no priwatpersonahm nauda wehl grûhtaki aisnemama. Weenigee, kas schahdâs reisâs prot un war „islihdset", ir manigee un „scheptigee" Mosus dehli, bet tee tad prozentes nem tahdas, kahdas nams nekad nespehj nest — un tahdà zelà daschs labs nama zehlejs neween neteek nekur uf preekschu, bet pa dakai paspehlè ari wehl sawu agrako eekrahjumu. Masturigeem kautineem deretu tapehz ar namu zelschanu buht apdomigakeem. L.

Par Swehtes pagasta Buhrinu ugunsgrehku man ir japeesihmè, ka ugunsgrehks naw wis iszehtees no linu mihstischanas, — bet ir tihschi peelikts (lini nemas wehl nebij rijà eesehrti). Mahju kaudis bij gan uguni jau drihs ween pamanijuschi, bet nespehjuschi wairs peeeet nodsehst. Rija gan bij apdroschinata, bet wisai lehti, zita manta nebij apdroschinata. Naudas pehz pascha saimneeka isteikuma tam nosagts 104 rubki un newis tikai 30 rubku. w

No Dobeles sino „Kurs. Gub. Aw.", ka Behrses upê tur atrasts Sihpeles semneeka Neilanda lihkis, ar sirgu un rateem. Neilands, peedsehris, isbrauzis no Dobeles, sirgs pagreesees sahnus no zeka uf upes krostu un nogahsees upê.

Baukas domneeki nolehmuschi weetejo waldibas pirmmahzibas skolu pabalstit ar 400 rubkeem gadà. (K. G. A.)

Baukas aprinki daschi bijuschee **krogi pahrwehrsti eebrauzamâs weetâs**, kur zekneeki war dabut ar saweem lopineem atpuhtu un atspirdsinajumu. Par sirgu peeweetoschanu nemot 3—5 kap. no sirga, pee tam patwerfmes dewejs gahdà ari par sirgu apsargaschanu. „Deenas Lapa" issaka wehleschanos, kaut datwersmu saimneeki turetu ari preeksch zekineekeem daschus laikrakstus, eewehrojot to, ka sirgu baroschana un puhtinaschana aisnem wismas 2—3 stundas laika.

Jaun-Jelgawas domneeki nolehmuschi sawà sehdê no 30. Oktobra sch. g., kà „Kurs. Gub. Awise" sino, nodot pilsehtas waldei sagahdat wajadsigo kapitalu nodomatai lopu kautuwes buhwei, waj atrast usnehmeju, kursch apnemtos to ustaisit.

No Walkes. Daschadas sinas. Wispahrigi sakot, mehs esam peetizigi kautini: mums pascheem ir trihs beedribas, no kuŗahm weena „dseed", otra „uguni apdroschina" un treschà „bites kop". Wizas ispilda sawu peenahkumu apsinigi. Pirmà ar sawu paprahwo bibliteku zenschahs wiseem spehkeem apgaismot muhsu prahtus, beedreem dodama grahmatas par welti lasit un nebeedreem atkaudama tahs paschas teesibas par weselu „pusrubli leelu" gada maksu. Tatschu mehs jo beeschi ween nostaigajam uf „monopolu", bet uf bibliteku pehz grahmatahm — reti — reti. Mums ari ir sawas trihs pagasta skolas, kuŗâs diwâs pirmajâs ir pahri par simts skolenu un katrâ strahdà tikai weens skolotajs. Treschajà naw pat ehrgeku. Agrak muhsu pagasts tureja ahrstu, to algodams ar 400 rubkeem gadâ, bet tagad muhsu „konwenti" to ir atsinuschi par neweetà istehretu pagasta mantu un tadehf schos agrak ahrstam ismaksatos 400 rubkus isdalijuschi, pagasta amata wihreem paleelinadami algas. Waj tas nu ir pareisi no muhsu „konwenteem", ka wini atsihst par newajadsigu ahrstu pagastà, kurà wairak kà 300 saimneeki un 200 saldatu mahju — un pee tam tuwakais ahrsts (isnemot pahris „puhschkotaju") wairak kà 17 werstes no mums?

Meerwaldis.

No Riterschaftes. 17. Nowembrî bij wisahm **Riterschaftes beedribahm** kopiga sapulze, kas tika notureta uf aprinka polizejas wezakà palihga Majewska kunga preekschrakstu. Kà laikrakstôs jau sinots, tad 30. Julijà tika slehgta Irlawas-Kuhku Labdaribas beedriba, winas manta isdalita labdarigeem noluhkeem, pehz statutu nosazijumeem un wisu to zaur aprinka polizeju pasinoja gubernas waldei. Bet gubernas walde ar tahdu rihzibu nebij meerâ. Wina peeprasija zaur aprinka polizeju, lai zitas Riterschaftes beedribas, kuŗahm daliba pee beedribu nama, kopigi nolemj, zik wehrtibas ir Labdaribas beedribas „dalai" pee beedribu nama, kà ari to, zik kriht uf winas no parahda, kas gul uf beedribu nama. Pehz ilgahm debatehm sapulze nolehma: wisu parahdu, 4800 rubku, kas wehl gul uf beedribu nama, nemt uf sewim, Labdaribas beedribu atswabinat no solidariska galwojuma par aisnemto naudu preeksch nama buhwes un winu isslehgt no ihpaschuma teesibahm pee beedribu nama. Uf preekschu zeram Labdaribas beedribas weetà sagaidit Weesigu beedribu.

— **Monopols** lihdf ar daudf ziteem ari muhsu beedribahm atnesa „galwas sahpes". Lihdsschim beedribas maksaja par Behrsu krogu 700 rub. ihres, bet no ekonoma nehma 1200 rubku. Tà tad atlikahs ikgadus 500 rubku, ar ko nama parahdu deldet. Bet tagad par Behrsu krogu dabuhs, daudf, ja 300 rubku par gadu. Riterschafte turpreti prasot 450 lihdf 400 rubku ihres un pee tam dod tik uf weenu gadu. Par to atkal sapulzei bij daudf ko runat. Sapulze usdewa nama komisijai pilnwaru, luhgt Riterschafti, lai pehz eespehjas aprehkina semu ihri, un lai weenojahs pehz saweem eeskateem, bet no agrak noslehgta kontrakta gadu sinâ lai neatkahpjahs. Pehz kontrakta beedribahm wehl 30 gadu teesiba leetot Behrsu krogu.

Riterşaftneeks.

No Sunakstes. Pagasts un labdaribas beedriba. Tureenes labdaribas beedriba, kà „Balss" sino, telpu truhkuma dehf pahrgahjuse uf pagasta skolu. „Tiklihdf ka pagasta aisstahwji dabuja sinat, ka skolà eekortelejees neluhgts weesis, tuhlin pawehleja iskrawatees no skolas, jo isdausot durwis no engehm un padarot skahdes wehl zitahm skolas leetahm. Beedriba gan sola 12 rubku gadà maksat pagastam par labu, tomehr tas neko nelihdseja . . ." Pateescham ar naglu peenaglojama rihziba, kad eewehro, ka schi pate beedriba no wasaras israhkojuma atlikuscheem 190 rubkeem apstahdijuse pagasta nabagu mahju ar augku-kokeem un ruhpejusehs par swehtu rakstu un dseesmu-grahmatu eegahdaschanu.

No Kandawas sino, ka tur taisotees nodibinat **sadraudsigu beedribu**; statutu parakstischana jau eesahkta.

No Ruzawas mums raksta par kahdu **retu jubileju:** Kad kahds rentneeks pusfimts gadus uf weenu weetu nodsihwo, tad tas ir koti rets atgadijums, kas tàpat rentneekam, kà wina kungam par godu minams. Tahds rets atgadijums schepat kaiminôs, weenu wersti no Ruzawas robeschas, Leischôs peeredsets. Tur grahfa Plater kunga uhdens dsirnawâs Impiltôs noswineja kahds wezs Kursemneeks, meldermeistars Aleksanders Moritzs sawus 50 gadu jubilejas swehtkus, kamehr winsch weenà weetà apaksch trijeem grahfeem Plater kungeem nodsihwojis. Jau wina tehws apaksch nelaika Plater grahfa ilgus gadus bij dsihwojis, tad usnehma dehls Aleksanders to rentsweetu un tagad 12. Nowembrî sawà 74. dsimschanas deenà un 40. laulibas gadà noswineja radu un draugu pulkà sawu 50 gadu jubileju. Sirmais gawilneeks ir wehl meesigi un garigi spirgts un wesels; winsch no augsteem un semeem ir kà ihsts goda wihrs pasihstams un zeenits. Chr. Ş.

Pahrdoschanas wairaksolischanà.

Jelgawas apgabala teesà pahrdos: 1) 14. Februari 1901. g. nel. Kristapa Freimana mantineekeem peederigas Meschamuischas (Grenzhof) pagasta Dobeles aprinka Lauru mahjas, wehrtetas uf 7000 rubku, hipotekas parahds 10,000 rubku ar prozenteem. 2) 31. Janwari 1901. g. Minnai Michelson peederigu nekustinamu ihpaschumu Baukà, sem 174 hipoteku Nr., wehrtetu uf 2612 rubku, hipotekas parahds 3250 rubku. 3) 14. Martà 1901. g. nel. Ureta Friedberga mantineekeem peederigu nekustinamu ihpaschumu Baukà, sem 154 hipoteku Nr., wehrtetu uf 17,212 rubku, hipotekas parahds 10,900 rubku. 4) 17. Janwari 1901. g. Johanam Walteram peederigu nekustinamu ihpaschumu Jelgawà, sem 159. hipoteku numura; ihpaschums wehrtets uf 6000 rubku, hipotekas parahds 6000 rubku. (K. G. A.)

No Jelgawas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizà no 29. Nowembra lihdf 6. Dezembrim. Swehtdeen 3. Dezembrî: 1) Lauku draudsê deewkalp. pulkst. 1/2 10 no rihta; spred. mahz. Heintzs. 2) Pilsehtas draudsê deewgalbn. pulkst. 7 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. mahz. Reinhards. 3) Behrnu deewkalp. Kalweeschu basnizà pulkst. 1/2 1; mahz. pal. Weissmanis. — Lauku draudsê ussaukti: Wiktors Aukons ar Paulini Konrad; mirušchi: Minna Marija Berta Karlson, 7 g. 7 m. w.; Trihne Sakeusels, 85 g. w.; Anete Olga Wihtin, 4 m. w.; Dore Pkaweneek, 40 g. w.; Jahnis Rosentals, 32 g. w.; Jahnis Grausis, 7 g. 7 m. w.; Gederts Freibergs, 59 g. w.; Anna Preede, 76 g. w.; Katharina Wihkman, 40 g. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Indrikis Platajs ar Emiliju Aneti Ulman; Peters Awischenis ar Liseti Schluhka; mirušchi: Jehkabs Strautansens, 78 g. w.; Jehkabs Grenzbergs, 61 g. w.; Frizis Peters, 58 g. w.; Arturs Kaspars Braunbergs, 1 g. 4 m. w.; Anna Otilija Jehkabson, 4 g. 1 m. w.; Anna Marija Jehkabson, 16 st. w.; Emilija Eichenberg, 85 g. w.; Malwine Jehkabson, 34 g. w. —

Dahwanu preeksch jaunahs basnizas no deewgaldneekeem eenahzis — 30 rbl. 30 kap.

Jelgawas pilsehtas Dahrtas meitenu skolà, kà „Rig. mahz. apg. zirk." sino, par ahrstu eezelts dakters J. Brenfons.

Jelgawas Latweeschu Beedribas teatri swehtdeen 26. Nowembri israhdija Rud. Blaumana dramu „Potiwara nams". Luga pate par sewi kopà nemot nespehj muhs daudf saistit un satrihzinat, elpu aisturedami, ar nepazeetibu mehs negaidam winas darbibas atrisinaschanos, bet sewischki skati, ja, zehleeni, lugas daità waloda mums dod patikkamu weelu noskatitees. Sarakstitajs, apsinigi waj neapsinigi, spehlejahs ar sawu talentu, kaisa domu graudus un aspraht ibas dsirksteles, leek waroneem pehz sawas patikschanas nihstees, zeest, mihletees . . . Muhsu akteeri, zik tahl man bij isdewiba noskatitees, zentahs ispildit sawu usdewumu pehz labakahs apsinas. Par paschu benefiziantu Aug. Kokaka kgu Matisa Rogrotas lomà deemschehl newaram daudf laba leezinat. Wina kustischanahs, maska, isruna, zik ari winsch nezentahs to turet samehrà ar saweem gadeem, bij par strauju, jaunu, nerwosu. Wislabaki tam weizahs treschà zehleenà, kaut ari sche skatu, kur Ringolts tam atklahj seewas neustizibu, wajadseja braschaki, sajuhtamaki attehlot. Beigu skats tam isdewahs ihsti teizami, par ko publika to bagati apbalwoja ar applauseem, zeenitaji — ar balwahm. Puhpol un Wahrpas ikdses ari schoreis mums pasneedsa daiku baudijumu ar sawu tehlojumu. Wehl leelaka atsiniba mums japataupa Ehrgka kga Ringoltam. Zik ar' farakstitajs naw scho lomu pahrspihlejis, tatschu tik dsihwu, sajustu un moschu to attehlot, tas ir Ehrgka kga nopelns; jaleezina, ka winsch nesa dsihwibu wisà kopspehlè. Josefam, Rogrotas audseknim, deklamazija bij labaka nekà spehle. Kà Palejas kgs bij eetizis Zintes lomà, ko pehz programas wajadseja spehlet kahdam Karpajewa kgam no Leepajas (deemschehl tahda nemas nebij), to nesinam, bet Palejas kgam tas nahza par sliktu: mehs neredsejam blehdigo, baudu kahrigo, panihkscho komiju, bet wairak no apstahkleem speestu un wajatu zilweku. Masakas lomas Atwafes un Taurin ikdses un Needres kgs tehloja apmeerinoschi; daudf peekrischanas pee publikas Lejina kgs eeguwa sawà kalpa lomà. Apmeklets bij deesgan kupli.

R.

Jelgawas Laukfaimneezibas Beedriba sawà mehnescha sapulzê 16. Nowembri tuwaki apspreeda jautajumu par preekschsihmigahs saimneezibas un ismehginajumu lauku dibinaschanu. Kaut gan basara rehkini wehl naw galigi noslehgti, eewehrojot ihso laiku, tomehr preekschneeziba wareja jau sinot, ka skaidrs atlikums buhschot lihdf 4500 rubku. Tà tad minetam noluhkam, ar jau agrak eekrahteem apm. 8000 rubkeem, buhtu pahri par 12,000 rubku. Tà nu pehz ilgakahm puhlehm beedriba war kertees pee sawa sen lolotà nodoma ispildischanas: preekschsihmigas saimneezibas un ismehginajumu lauku nodibinaschanas. Schini noluhkà weenojahs eesneegt semkopibas un domenu ministrijai luhgumu, lai atwehleku kahdu krona muischu saimneezibas eerihkoschanai. Tahlak nolehma atwehlet kreditu agronomam J. Berga kgam, kà iswehletam preekschsihmigahs saimneezibas waditajam, lai tas waretu apmeklet Kreewijà un ahrsemês tamlihdsigas eestahdes un eepasihtees ar winu eerihkoschanu. Jawehlahs, kaut muhsu semkopji un laukfaimneezibas draugi nepeekustu ari turpmak nemt dsihwu dalibu pee schi usnehmuma, zensdamees sagahdat lihdsekkus, lai pirmais ussahkums nepaliktu puszeka.

—t.

„Liras" konzerts. Aisrahdam ari schini weetà uf wisai eewehrojamo konzertu, ko 3. Dezembri israhko schejeenes dseedaschanas beedriba „Lira" Amatneeku beedribas namà. Programas galwenais numurs — Romberga kantate par Schillera „Swana dseesmu" ir wisai kosche un peewilzigs mahkflas darbs, kursch turklaht ikweenam peeejams. Zeram, ka Jelgawneeki scho reto israhkojumu peenahzigi eewehros. —ss—

Cesuhtits. Jelgawas Latweeschu beedribas lasams galds, kà sinams, eerihkots, lai kalpotu beedru wajadsibahm, lai tee waretu leetderigi pakawet laiku un eepasihtees ar jaunakeem laikraksteem. Deemschehl scho wajadsibu tas schimbrischam ispilda koti nepeeteekoschi. Daschu laikrakstu, kas teek israksiti, pawisam truhkst, no daschem ir tikai reti, wezaki numuri. Ja prasa pehz laikraksteem, saka, lai greeschahs pee ekonoma, waj, paskaidro, ka laikraksti neesot nemas atnesti, waj wehl, ka no beedreem aisnesti, nesatatees uf to, ka lasamà istabà islikts aisleegums laikrakstus prom nest. Schahdu nebuhschanu wisadà sinà wajadsetu nowehrst, gahdajot par to, ka laikraksti, tiklihdf atnesti, tuhlit teek eedeegti preeksch tam eerihkotôs wahkôs; tad tos slepeneem laikrakstu mihletajeem nebuhs eespehjams aiswilkt projam. Tahlak wajadsetu isskaidrot, ka preeksch ekonoma kga beedribai naw laikraksti jaisraksta, lai tas pats gahdà tos saweem weefeem un beidsot, atgahdinat tani weetà, kur laikraksti parakstiti, lai gahdà par to kahrtigu un ahtru peesuhtischanu, un zitâ gadijumà, pastellet tos turpmak zitur. Ja schi nebuhschana neteek waj newar tikt nowehrsta, tad beedribai nemas naw wehrts isdot naudu preeksch laikrakstu parakstischanas. Kahds beedrs.

Sargajeet behrnus no schaujameem eerotscheem! Zik bailiga leeta, kad schaujamos eerotschus tà noleek, ka behrni tos war rokà dabut un ar teem pat eesahkt darbotees, to atkal peerahda sekoschais notikums. Winu sestdeenas wakaru kahds Rahtneeku semturis bija no Rigas braukdams sew lihdf pahrwedis kahdu Rigas puiku — sawu radeneeku. Swehtdeen 19. Nowembri nu semtura 9 gadus wezais dehlens pa to laiku, kamehr semturis bijis isgahjis no istabas, sahzis, kà jaw sawam radineekam, israhdit sawas mantinas, un starp zitahm ari kahdu prahwu pistoli, tà faukto „kasazeni". Kad semtura dehlens bijis pistoli nolizis sawà weetà, tad Ridseneekam atkal eepatizis pascham sawà rokà pistoli turet un itin labi to apskatit. Semtura dehlens gan to beedejis, teikdams, ka pistole ir peelahdeta; bet welti: Rigas puika grib wehl ari isprowet, waj ta labi schauj, gaili ziladams, lihdf uf reisu norihbejis schahweens tik stipri, ka pat Rigas puika pahrbijees. Pa tam semtura dehlens, sahpigi eekleegdamees, isskrehjis ahrà. War nu eedomatees wezaku isbailes, kad eeraudsija pehz norihboschà schahweena, ka winu mihlulim ir labà roka gluschi saschauta un kahds pirksts atrodahs netahlu no nelaimes weetas semê. Tagad nelaimigais ir nodots diakonifu namà ahrsteschanà un paees laikam wairak nedelas, kamehr saschautà roka sadsihs, tomehr ari tad noschautais ihkschkis un ta rehta winam wisu muhschu atgahdinahs nelaimigo brihdi. —?—

Sakerti garnadschi. Nakti no 24. uf 25. Nowembri tika Superdentu muischas nomneekam G. isdarita otreiseja sahdsiba, pee kam sagli bij atkal ar pakaltaisitu atflehgu atflehguschi stalli un issaguschi wairak aitas un pihles. (Par pirmo sahdsibu tika jau sinots isgahjuschà numurà.) Bet schoreis sagleem ar laupijumu aisbrauzot tos bij pamanijis minetahs muischas nomneeka dehls, kas tad wisà drihsumà safauzis palihgus un tee tad wisi jahschus steiguschees sagteem uf wairak zeleem preekschà. Sagli bijuschi pawisam 5 wihri ar 2 aisjuhgeem. Beidsot tomehr kehrajeem laimejees weenu aisjuhgu ar 2 wihreem sagaidit uf Jelgawas-Baukas leelzeka pee Wez-Swirlaukas Bluku mahjahm, un lai gan sagli mehginajuschi aisbehgt, tad tomehr tos isdewees apzeetinat un aiswest uf Wez-Swirlaukas teesas namu, kur tee tikuschi eesehdinati droschà weetà. Kà pee isklausschinaschanas israhdijees, tad apzeetinatee esot diwi pee Jelgawas dsihwojoschee meesneeki, kas sauzotees par P. un A. Teem trim garnadscheem, pa zitu zeku aisbrauzot, esot laimejees no kehrajeem isschmaukt, bet esot zeribas, ka ari tos dabuschot rokà. — Isgahjuscho nedeku weenu deenu tika ais Annas wahrteem pee Kalwes schosejas S. mahjinà apzeetinati wairak garnadschu — tehws ar dehlu un mahte ar meitu —, pee kam tos iskratot pee teem tikuschi atrasti diwi selta kabatas pulksteni, diwi rewolweri un wairak wehrtspapihru. Atrastahs leetas tikuschas teem atnemtas un tee eeweetoti droschà weetà.

—.—

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Liwadijà, 25. Nowembri, pulksten 11 no rihta. Keisara Majestete pehdejàs 24 stundàs sajutahs koti schirgts un kahdu deenas daku pawadija ahrpus gultas. Spehki redsami peenemahs. Temperatura un pulss normali.

Liwadijà, 26. Nowembri, pulksten 11 no rihta. Keisara Majestete pehdejahs 24 stundas katrà sinà pawadija labi. Temperatura un pulss ir normali. Spehku atgreeschanahs un wispahrigi iswesekoschanahs pastahwigi noteek normali. Meesas swars peenemahs. Sem tihsus slimibas eespaida pahrgrosijuschees organi tapuschi atkal normali.

Meesas chirurgs Hirschs. Goda meesas medikis Popows. Ahrsts Tichonows.

Durbanà, 9. Dezembri (26. Nowembri). Buhri aptureja pee Flakslagtes stacijas, eepreti Standertonai, dselszeka branzeenu un eeguwa 130 sirgus, kuŗi bij nolemti armijai. Zita Buhru nodala atnehma Angkeem leelu daudsumu leellopu un aitu un aisdsina tos uf Flakslagti.

Hagà, 10. Dezembri (27. Nowembri). Presidents Krügers wakar dabuja eeluhgumu no Rotterdamas birgermeistara. Krügers eeluhgumu peenehma. Leidsam schodeen bij faruna ar ahrleetu ministri.

Waschingtonà, 10. Dezembri (27. Nowembri). Seemel-Amerikas waldiba dabuja no Kondschera meera lihguma tekstu, par kuru saweenoto ahrwalstju suhtni Pekinà weenojuschees.

Londonà, 10. Dezembri (27. Nowembri). Is Schangajas sino: Leelwalstju kopraksts Kihneeschu waldibas meera lihdsejeem notika wakar. — Kihneeschu kara waldes presidents nosuhtija Heng-tschi-pulku, kursch ir ismahzits pehz Wahzu parauga, no Nankinas uf Singanfu, lai tas apsargatu keisarisko galmu. — Pulkam jaispilda Tungfusiana kara-spehka weeta, kursch aiseet uf Kansu.

(„Balt. Wehstn." spez.-telegr.)

Tirgus sinas.

Rigà, 25. Nowembrî. Labibas tirgus kluss. Rudsi, Kreewu, 120 mahrz. smagi, 67—68 kap. pudà, Kursemes un schahweti 67 kap. pudà. Kweeschi, Kreewu, 127 mahrz. smagi, 88—90 kap. pudà. Meeschi, schahweti, 100 mahrz. smagi, 74 kap. pudà, Kursemes 70—78 kap. pudà, Kreewu, 108 mahrz. smagi, 75 kap. pudà. Ausas, Kreewu 60—62 kap. pudà, labakahs 63—70 kap. pudà, schahwetahs 60 kap. pudà. Linsehklas, weenkahrschahs 180 kap. pudà, stepju sehklas 184 kap. pudà. Kanepju sehklas 130 kap. pudà.

Linu tirgus. 18. Nowembrî.

Liwonia Krona-Zins	. . . .	55—56	rbl. birkawà.
Kursemes „	„	35½—54½	„ „
Leischu „	„	52½—53½	„ „

Pahrtikas pretschu zenas bij schahdas: Wehrscha gala 8—15 kap. mahrz., tela gala 9—22 kap., jehra gala, neschahweta 9—14 kap., schahweta 7—10 kap. mahrz., weselas zuhkas 225—300 kap. podà, kapata gala 10—18 kap. mahrz., kauseti zuhku tauki 21—26 kap. mahrz. Rudsu milti 40—42 kap. podà, kweeschu milti 80—120 kap. podà, meeschu putraimi 9—11 kap. stopà, gruhbi 9—11 kap. stopà. Peens, salds 9—10 kap., nokrejots 5—6 kap. stopà, krehjums, skahbs 50—90 kap., salds 25—30 kap. stopà. Siltes 21—28 rbl. muzà, strimalas, neschahw. 5—20 kap., schahw. 10—20 kap. kahlà, brehtlini, neschahw. 8 kap. kahlà, schahw. 40 kap. smits. Olas 145—150 kap. schaks, sosis, dsihwas 150—200 kap., kautas 100—180 kap. gabalà, pihles, dsihwas 75—90 kap., kautas 60—100 kap. gabalà, wistas, dsihwas 45—60 kap., kautas 45—70 kap. gabalà, zahki, dsihwi 75—90 kap., kauti 75—100 kap. pahrî. Saki 50—100 kap. gabalà. Kartupeli 100—110 kap. puhrà, kahli 90—120 kap., burkani 90—110 kap., beetes 80—100 kap., sihpoli 240—280 kap. puhrà, sirni 4—6 rbl. puhrà, 10—15 kap. stopà, pupas 3—5 rbl. puhrà, 9—11 kap. stopà. Kahposti 3—7 rbl. par simts galwinahm, skahbi kahposti 7—10 kap. stopà, mahrrutki 12—15 kap. mahrz. Ahbolinsch 600—650 kap. birkawà, seens 500—550 kap. birkawà, salmi 300—325 kap. birkawà.

Leepajà, 27. Nowembrî. Rudsi, 120 mahrz. smagi, 69—70 kap. pudà. Kweeschi 87½—89½ kap. pudà. Ausas 64—79 kap. pudà. Griki 88½—90 kap. pudà. Sirni 80—84½ kap. pudà. Linsehklas 183—185 kap. pudà. Kanepju sehklas 138 kap. pudà.

Wehstules un atbildes.

M. A—â. Kritiku par sinameem 3 kalendareem newaram isleetot. — **P. Stelm. L—â.** Juhsu jautajums pahrak nesskaidri usrakstits un turklaht bes abonenta numura. — **S. Bl—è.** „Sawadais nolehmums" nemas naw sawads, bet itin likumigs. Tapat newaram peekrist Juhsu spreedumam kukmaschinu leetà. Sinojums par eewainojumu pahrak steepts. — **Veritas.** Juhsu raksts ir „skabargu kritika" un turklaht pildits leekeem personigeem usbrukumeem, kadehf lai labak paleek nenodrukats. Warbuht waram ar Jums Rigà personigi isrunatees. — **K. L. J—â.** Ko lai tur daram? Muhsu sinotajs nekur naw sazijis, ka minetais kurlmehmo laikrakstš isnahks Latweeschu walodà — tas ir zitu laikrakstu isgudrojums. —

Isdewejs un atbildigais redaktors: Dr. A. Bielenstein

Redaktors: J. Weissmanis.

Дозволено цензурою. Рига, 27-го Ноября 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawà.

S l u d i n a j u m i.

Tukuma aprinka XV. eezirkna **Wez-Auzes pagasta teesa** pamatodamàs uf sawu nolehmumu no 1900. g. Oktobra 26. deenas zaur scho wispahrigi issludina, ka 1900. gada 6. Dezembra 11., 12. un 13. deenà Keweles Sutinu mahjas schihs papasta teesas lozeklis Krischjahnis Imowiz, skrihwerim Miglinam peedalotees wairaksolischanà uhtrupê pahrdos miruschà Johana Suschewitza mantibu, kura pee winas apkihlaschanas takseta par 2238 rubk. 28 kap. un tagad nolikta pahrdoschanà preeksch pakalpalikuscheem mantineekeem isdewumu nolihdsinaschanas. — Pahrdodamà mantiba sastahw is sirgeem, gowim, aitam, saimneezibas rihkeem, bitem un ziteem.

Wez-Auzê, 1900. g. Nowembra 29. d.

(№ 299.) Preekschs.: M. Bungsche.
(S. W.) Skrihw.: Miglin.

Tukuma aprinka XV. eezirkna Wez-Auzes pagasta teesa usaizina zaur scho wisus Keweles Sutina mahju ihpaschneeka nelaika Johana Suschewitza paradneekus un paradu dewejus **14. Dezembri sch. g.**, schai pagasta teesai usdot sawus paradus un prasibas ar peedraudejumu, ka terminà nepeerahditàs prasibas tiks atstahtas bes eewehribas un ar paradneekeem tiks darits pehz likuma.

Wez-Auzê, 23. Nowembrî 1900.

(№ 327.) Preekschs.: M. Bungsche.
(S. W.) Skrihw.: Miglin.

Adwokats M. Lihz
Katolu eelà 33.

Dr. Friedrich Hoheisel
Pasta eelà № 32
(aufu, deguna un **kakla slimibas).**
Runajams: 10—11 un 3—5. Sweht. 12—1.

No 1. Dezembra s. g. dsihwoschu **Leelajà eelà № 1,** Poppmachera namà, 1 trepi augsti.
Dr. E. Jensen.

Tagad dsihwoju **Salzmana namà,** uf Katolu un Katrinas eelu stuhra № 5. Ee-eja no Katrinas eelas zaur wahrteem. Sobu slimneekus peenemu no pulksten 10 lihds 3 pehz pusd.
Georg Goltz.

Dsihwoju tagad **Jelgawà,**
Leelajà eelà № 17.
Sobu ahrsts **O. Zinowsky.**
Runas stundas darbdeenàs no 9—1 un 3—5. Swehtdeenàs no 9—10 un 2—3.

Diplometa wezmahte,
kura ari peenem **maseschanu,** dsihwo Jelgawà, **Pasta eelà № 5.**
E. Penz.

2 dischgani
jeb lopu kopeji wajadsigi no Jurgeem 1901. g. preeksch Rihzas abam muischam. Katrà muischà apmehram 100 gowu. — Jameldàs pee barona von Stempela kga — Niederbartau'à.

Fotografa mahzekli!
Sawà no Waldibas atkautà fotogr. eestahdê farihkoju uf 10. janwari 1901. g. pehdejo reisi **fotogr. kursu.** Kà lihdschinigòs kursòs israhdijees mahzibas laiks 5 nedelas pilnigi peeteekoschi. — Isdodu „diplomu". — Honorars 35 rub. Tuwakas sinas pecprasamas. — Adr. Фотогр. И. Крумину. Гарсенъ. чр. Суббатъ.

Eewehrojamas grahmatas:
1) **„Peedsihwojumi wispasaulê, azulees. pawehstijumi."** Intereš. saturu leezina tulkojumi wisàs liter. walodàs. M. 25 k. 2) **„Dwehseles darbiba pee zilweka dsihwibas un pehz nahwes."** Nodalu saturs: Meegs un sapnu dsihwe; mehneschsehrds.; skaidredsiba; dsihw. magnetisms un hipnotisms; domu pahrz.; dubultneeziba; spiritisms un nowehr. parahdibu isskaidr. peenemt. teorijas. Peespr. wairak garufotograf. Sihkas sinas par sehdem, isrihkosch., dalibn., medium., wisà jo plaschi paskaidr. 9 lokšn. Makšà 50 kap. Tirgotaj. 33½% rab. Ekš. israksiot peesuhtu pee eepreekschmaksas uf sawu rehkin. 10 ekš. no katras 6 r., pee apstel. jaeemakšà 2 r. Noliktawas preeksch **Rigas** pee **Kalnina un Deutschman** kgm., Jelgawà pee **Aunina** kga, Sfera eelà № 5. Apstel. is zitam weetam top ispilditi tikai zaur autoru **J. Wezkaktinu** Ribinskà, Jaroslaw. gub.

Naschu kaleju meistars
G. Willinsky
Jelgawà, Katolu eelà № 13,
pascha namà, peedahwà:
Kabatas naschus
Puznaschus
Galda naschus
Schkehres
Dsirkles
u. t. t.
no wislabakà Angliu tehrauda.
Schrepu maschinas, schkehres, bahrsdas naschus un **kabatas naschus trin (flihpê)** un **iklabo (sataisa).**

Pateizibas.

Jelgawas realskolas truhzigu skolneeku palihdsibas beedribas walde ar scho issaka pateizibu wiseem teem, kas dewuschi dahwanas preeksch loterejas, kà ari Steffenhagena drukatawai par sludinajumu un bileschu nodrukaschanu, laikraksta redakzijahm par aisrahdijumeem, bet it sewischki tam dahmu pulzinam, kas bij usnehmuschahs gruhtahs puhles pee loterejas farihkoschanas.

Neskahdigas zilwekeem un mahjlopeem.
Nahwigas schurku desas.
Jaunakais
schurku
un
pelu
isnihzinaschanas
lihdseklis.

Fabrikazija pee **R. Hammerschmidta, Sw. Peterburgà.**
Pahrdoschanà pee **C. Heilsberga Jelgawà** un **brahleem Kamarin Rigà.**

Nupat isnahza un wisàs grahmatu tirgotawàs dabujams:
Baltijas Teesu Kalendars
1901. gadam.
Treschais gada gahjums. Sastahdijis adw. Fr. Karkluwalks. W. Altberga apgahdibà.

Saturs: Eewadam. Pareistizigo kalendars. Kreewu Keisarisskais Nams. Gada zeturkschni u. t. t. Kalendarijs. Schini gadà buhs. Swehtki, kurôs teesas slehgtas. Wispahrigas kalendara jinas. Tagadejee waldneeki. Pasta likumi (plaschak aplukoti). Noteikumi par telegrafu. Krahjmarkas pee pasta un telegrafa eestahdem. Dselszeku pasascheeru naudas pahrwedumi par telegrafu. Sinas par Rigas pasta-telegrafa nodaku u. t. t. Daschadu walstju nauda Kreewu selta naudà. Prozentu aprehkinums uf gadu un uf mehnesi. Mehri un swari u. t. t. Swejneeku un medneeku kalendars. Ihsi swejneeku un medneeku nolikumi. Zik katrs pehz saweem gada eenehmumeem war isdod par mehnesi, nedelu un deenu. Rigas eestahschu adreses. Baltijas guberna tirgi. Spezialas „Teesu Kalendara" sinas. Augstakee walsts eestahdijumi. Likuma krahjuma faturs. Walsts deenasts, Tschinu tabula. Sodu tabula. Kanzlejas nodokku takse krepostnodakàs. Dsihwokku nodoklis. Jaunais schtempelnodokla likums. Sodi par schtempelnodokla neispildischanu. — Peelikums:

Raksti is teesibu sinatnes:

I. nodaka: Par prahwoschanàs kahrtibu meerteesàs un pagastteesàs. Par peekritibu un kompetenzi. Rakstu eesneegschanas kahrtiba un termini. Alfabetisks terminu rahditajs. Par luhgumraksteem un suhdsibam. Daschadu teesas rakstu paraugi (luhgumraksti, kwihtes un paradraksti, kontrakti, wekseli.) Teesu isdewumi, poschtinas u. t. t. Attihdsiba teesu darbineekeem (adwokateem, notarijeem un pristaweem). II. nodaka: Daschadi raksti. Swehrinats adwokats hofraths Jahnis Klawinsch (ar gihmetni.) — Mantoschanas teesiba pehz Kreewu likumeem. Saimneeki un kalpi likuma gaismà jeb kalposchanas lihgumi. Waj weenigi pee pagasta peederigeem semneekeem buhs maksat pagasta nodokkus un nest pagasta nastas? Atskats uf swarigakajeem beidsamajà gadà notikuscheem pahrgrosijumeem muhsu teesàs un likumôs. Pahrgrosijumi zaur jauno likumu par dsimtmnischneezibas eeguhschanu. Taisniba — wispahrigàs labklahjibas pamats. No swehrinata adwokata J. Klawina. Jaunas juridiskas grahmatas. Nekrologi. III. nodaka: Aisrahdijumi daschadàm lauschu schkiràm. 1) Pagasta amata wihreem (8 aisrahd.). 2) Skolotajeem (11 aisrahd.). 3) Beedribàm (3 aisrahd.). 4) Tirgotajeem (4 aisrahd.). 5) Namdareem un namu ihpaschneekeem (3 aisrahd.). 6) Saimneekeem (atweeglinajumi ispirkschanas naudas ismaksaschanà. 7) Strahdneekeem, sewischki fabriku strahdneekeem (7 aisrahd.). 8) Monopola leetàs (9 aisrahdijumi). IV. nodaka: Swarigi spreedumi un isskaidrojumi (Pasu leetàs, tirdsneezibas un ruhpneezibas nodokka likuma leetàs, dsihwokku nodokla leelums, wehstuku noslehpumu apsardsiba, kahdà kahrtibà isdarama mahju zeku ustureschana, atbildiba par mescha kustoneem u. t. t.). V. nodaka: Wehstis un baumas (wezis (kahdas 28). VI. nodaka: Eewehrojamas prahwas. Kursch tas ihstais wainigais? Ihsts kriminalromans bes dsejojumeem. Latwiski no Seemzeeschu Marijas. Waj drihkst nozirst apsardsibas meschu? Nepareisa eeslodsischana zeetumà. Pirktu leezineeku beigu goda alga. Wiltots jeb paschaudsinats grafs. Diwas Latwju meitenes kà sleykawas aiz dsihschanàs pehz isglihtibas. Policijmeistars teesà ar namsargu. Stipri pahrbaudits wezis. Paschnahwiba aiz neatkautas mihlestibas. Apsuhdsiba dehl augloschanas. Pagasta skolu semes jautajums u. z. VII. nodaka: Balsis is publikas. Sihkumi (daschas reorganisazijas walsts eestahdijumôs; Kursemes pag. nodokli; auglotaja swehrasts; prahwa dehl nokosta deguna; ari laulibas schkirschanàs semesli; nepeesauz nelaimi, — ta ari tuhlit eeradisees; laimiga lihgawa; humanu sagla sodischana). Widsemes un Kursemes teesu eestahdijumi. Wehstuku kastite. — Adreses. Sludinajumi.

Kalendars ir ap 20 drukas lokschnu beefs un tas makšà 40 kap., pa pastu 50 kap., (naudu war ari pastmarkàs peesuhtit).

Atkalpahrdewejeem parastais rabats.

Wairumà
W. Altberga grahmatu pahrdotawà,
Aisputê un **Rigà,** Akmenu eelà № 15.

Arodisska skola
preeksch
schnitu sihmeschanas, schuhschanas, rokdarbeem un wahrischanas mahkslas (saimneezibas)
Rigà, Tehrbatas eelà № 7,
(Tehrbatas un Dsirnawu eelas stuhri, ee-eja no Dsirnawu eelas) agrak l. Rewas eelà № 27.

Skolà eemahza pamatigi ahtrà laikà skatot pehz mahzekku spehjas un tschakluma sekoschus mahzibas preekschmetus:
a) Schnitu sihmeschanu pehz godalgotas un no Waldibas resp. Mahzibas eestahdem eeteiktàs „Parises" metodes.
b) Wisadu damu kleitu, kostimu, manteku u. t. t. peegreeschanu, schuhschanu, usprowescha nu un garneereschanu.
c) Weschas schuhschanu, schnitu sihmeschanu un mehra nemschanu.
d) Rokdarbus: daschadus isschuwumus un isstrahdajumus, pukes, mahleschanu, dedsinaschanu u. t. t.
e) Saimneezibu resp. sinibas wajadsigas katrai kreetnai saimneezei un kehkschai.

Skolneezes war dabut priw. stundas ari musikà, grahmatweschanà un walodas mahzibà.

Mahzekles peenem ikdeenas, uf wehleschanos ari dsihwokli ar un bes ustura.

Tuwakas sinas pasneedš personigi jeb zaur wehstalem pret 7 kap. pastmarku

Skolas preekschneeze: **E. Seidman.**

NB.
1. Schuhschanas nodalà teek bruhtes un eeswehtijamàs kleites, teatra, masku un sporta kostimi, kà ari damu un behrnu wasaras un seemas apgehrbi ahtri un glihti pagatawoti.
2. Rokdarbu nodalà teek peenemti apstellejumi uf wisadeem isschuwumeem un isstrahdajumeem.
3. Saimneezibas nodalà peenem katrà laikà apstellejumus uf kuhkam, zepumeem u. t. t., kà ari usnemas kahsu farihkoschanu.
4. Skolas kanzlejà dabonami un apstellejami wisi modes schurnali, tapat ari preksch katra augума glihti peegulošchas schnites.

Kurpneeku un sedleneeku
prezes
leelà iswehlê peedahwà
P. S. Smirnowa manteneeki,
J. S. Parügina manteneeki.
Ihpaschneeks A. Artemjew's.
Jelgawà, 96 kolonadôs 96.

Jaunatwehrtà magasina
Olschwang un Aronstein
Jelgawà, Akzises eelà № 1,
Nesadomowa namà,
peedahwà sawu bagatigi apgahdatu krahjumu:
dahmu kleischu drahnas, melnas un krahsainas modes musturôs,
kungu uswalkus, paleto drahnas,
kaschoku pahrwalku drahnas kungeem un dahmam par daschadam zenam.
Mehrenas zenas.
Welas un palagu audeklu,
galda drahnas, salwetes, daschadas zitas audekla prezes bagatà iswehlê,
daschadu sihda drahnu kleitem un bluhsem,
garnituru, plihscha un sihda.
Laipna apkalposchana.
Turpat ari pehrk **sesku, lapsu, zaunu, aitu, teiu, sirnu** un **leellopu ahdas, zuhku** un **sirgu sarus** un **wasku.**
Luhdsu sirmu labi eewehrot.

Nupat no drukas isnahza manà apgahdibà un dabujama wisàs grahmatu pahrdotawàs:
Mans
Testaments.
Uhdens ahrstneeziba
weseleem un slimeem par labu farakstita no Msg. **Sebastiana Kneipa,** ar daudz sihmejumeem.
Tulkojis **stud. med. J. Guhscha.**
Makšà plahnà wahkà 1 rub., pusaudekla wahkà 125 kap., glihti eesieta 150 kap. Par pastu peesuhtot 20 kap. wairak. Naudu war eesuhtit ari pastes markàs.
S. Ruhja, Leepajà,
grahmatu tirgotajs un apgahdatajs Waksahles eelà № 36, pascha namà.
Daudsumà dabujama ari
J. A. Freija
grahmatu pahrdotawà Rigà, Leelà Kehninu eelà 28.

S. Ruhjes apgahdibà Leepajà
Waksales eelà № 36 nupat no drukas isnahza:
Wadonis pa bischu dahrsu.
Bischkopja kalendars
no
Eduarda Bertrana.
Tulkojuschi **M.** un **J. Kuschkewitzi.**
Ar 76 sihmejumeem un 3 triju galweno stropu tihpu risem un tabulam. Ar Eduarda Bertrana gihmetni.
233 lap. puses beesa. Makšà broscheta **80** k., pusaudekla wahkôs **100** kap. Pa pastu peesuhtot 15 k. wairak. Dabujama wisàs grahmatu pahrdotawàs. — Daudsumà ar teem pascheem nosazijumeem, kà pee apgahdataja **„Wadonis pa bischu dahrsu"** dabujama.

J. A. Freija grahmatu pahrdotawa Rigà,
Leelà Kehninu eelà № 28.

Zeen. Bauskas un apkahrtnes publikai eewehlu uf godeem kà ari uf preekschà stahwoscheem swehtkeem sawu bagatigo krahjumu
eeksch- un ahrsemju wihnu
un akziju faberdribas **A. Wolfschmidta araku, konjaku, rumu** un **wisadus saldus schnabus, kreewijas wihnus** ari stopa butelês, sahkot no 60 kap. par buteli. Ari wisas
koloniala un materiala prezes
pasihstama teizama labuma par peenehmigu zenu.
Eduards Drengers, Bauskà.

Jelgawas Laukfaimneezibas Beedribas
Krahschanas un Aisdoschanas Sabeedriba
Katolu eelà № 46, „Semkopja" redakzijas telpàs. Sawu darbibu Sabeedriba ussahka schi gada februara mehnesi.
Beedru garantija 31. Oktobri 186,500 rubl.
Nem preti eeguldijumus un makšà par teem 6 prozentes gadà Par aisdewumeem nem 7—8%. Darba laiks ik darba deenu no pulkst. 11—12.

Nupat kà isnahza jauna grahmata
un dabonama pee J. F. Steffenhagena un dehla, kà ari pee J. Schablowsky Jelgawà, Katolu eelà № 9 un Rigà, Skahrnu eelà № 6:
Garigas dseesmas
skolai un behrnu deewkalposchanai.
Makšà stiprà wahkà eesieta **40** kap.

Sirsnigas pateizibas
Pulku mahju ihpaschneekam **M. Bana** l. lihdš ar wina peederigeem par muhsu mihlotàs mahtes behru deenas farihkoschanu 19. Nowembrî s. g. un tàpat daudz dees tam par muhsu laipnu usnemschanu un pagodinaschanu tanî paschà deenà, isfakam
Leepajneeki un Jelgawneeki.

Sarus
leelàs un masàs partijàs pehrk **weenumehr Rigas birsu fabrikas akziju beedriba**
Meteor — Rigà.

Lehts lehgeris
no
kabatu un **seenas pulksteneem, selta** un **sudraba leetam** un **alfenida prezem** pee
B. Kleina,
Jelgawà, Katolu eelà № 13.

Wehrpeja, kas uf karstuhdena smalkmaschinu prot wehrpt, teek preeksch weenas ahrejas linu wehrptawas pee labas lones tuhlit mekleta. Tuwakas sinas Katrinas eelà № 6.

Uf Rigas leelzeła esmu pazehlis
drehbes.
Lai peeteizahs pee J. Rosenwalda, Leel-Swehtes Kasàs.

Mahja
ar 12 puhraweetam semes ir pahrdodama aiz Dobeles wahrteem № 44, pee Kristapa Stahla.

Skolotaja palihgs
tuhlin teek meklets preeksch **Bornes dsimnizas skolas.** — Jurgôs 1901. g. tas waietu dabut ehrgelneeka un skolotaja weetu. Tuwakas sinas pasneedz Sihkles-Bornes mahzitajs **O. Bidders.** — Сикелнъ Пасторатъ, чр. м. Гриву, Курл. губ.

Preeksch masam uhdens sudmalam meklê
neprezejusch. melderaselli
Tuwakas sinas Jelgawà, Leelajà eelà № 35, pee Pohla kunga.

Smehketaju kungeem!
Tà kà Goudron-hilses naw wairs agrakà wehrtibà, tad zehlees prasijums pehz labahm un komehr lehtam hilsem. Scho robu ispildit usnehmuschahs
Dim-hilses no
A. N. Bogdanowa
tabakas fabrikas noliktawas
Jelgawà, Katolu eelà Nr. 12.
Minetàs Dim-hilses ir is stempeleta frantschu papira, glihti strahdatas un dabonamas wairak lauku un pilsehtas bodês.
NB. Tàpat ari **ihstàs Zarskija hilses** (ar glihtu walsts ehrgli) un **Lichtensteina Automata-hilses** ir eewehlamas
Teizami papirosi:
Elektra 10 gab. 6 kap., Barskija 10 gab. 3 kap. un Troika 20 gab. 5 kap., labakà III. sortes tabaka „Swesda № 14".

Nomas weeta.
Weenam waj diweem apmehram 90 puhraweetas aramahs semes isdodama Gumburgas **Ruzinôs.**

Dabujamas pee **J. F. Steffenhagena un dehla** un **J. Schablowsky** Jelgawà, Katolu eelà № 9 un Rigà, Skahrnu eelà № 6:
Ewangelinma Lutera tiziba
Deewa wahrda gaischumà apstiprinata
no
O. Panck,
Meschotnes draudses mahzitaja.
Makšà 12 kap.

Zilweks.
Pehz
profesora Dr. Karla Ernsta Bocka
ar sihmejumeem.
Tulkojis
stud. med. K. Buschs.
Makšà **glihtà wahkà** eesieta **50 kap.**

Kursemes
Laika grahmata
uf 1901. gadu.
Schinî gada-gahjumà lasams jauks stahsts is pilsehtneeku dsihwes. Bes tam kodoligi joki ar daudz skaistam bildem.
Makšà 10 kap.
Atkalpahrdewejeem sinamais rabats.

Дозволено цензурою. Рига, 27-го ноября 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
(Tè klaht 2 peelikumi.)